

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Christ. Francisci Paullini, Ferrariâ-Thuringi, Rerum Et
Antiquitatum Germanicarum Syntagma**

Paullini, Christian Franz

Francofvrti ad Moenvm, 1698

B. C. D.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44860

B. C. D.

§. I.

*Monachus
quis?*

*Advocati
Eccles.*

Cum Monachi extra mundanarum rerum curam ad solam laudem DEI bonorumq; operum actionem constituti sint, (a) ideoque puram & humanis cogitationibus celsorem vitam agere debeant, non vagari per populos, sed eloquia divina addiscere, eademq; meditari & docere, (b) & tamen ex liberalitate Principum, aliorumque fidelium villas, civitates, immo ampla territoria, cum omnibus iuribus & privilegiis, obtinuerint, nefas utique & religio erat, evoc dē 151 χρονία, (c) immemores hujusmodi secularibus turbis, rixis, rebusque œconomicis se se implicare. Oportet enim Episcopos curis secularibus expeditos curam suorum agere populorum, nec ecclesiis suis obesse diutiū. Ipsi enim, juxta Paulum Apostolum, p̄vigilant, tanquam rationem pro animabus eorum reddituri. (d) Hinc Imperatores Regesque Romani, ab ævo Carolino usque ad Ottonis IV. tempora, ceu Supremi Advocati & Patroni Ecclesiarum, als Ober-Boigte und Schirm-Herrn der Christlichen Kirchen/ (e) (quietiam Advocatias monasticas inter regalia & reservata sua olim retulerunt, ut ex Dodechino, (f) Urspergenſi, (g) Kranzio, (h) aliisque satis liquet,) piâ intentione iis dederunt Advocatos, seu Vice-Dominos, Innocentii IV. verbo, defensores, edle Boigte und Schirm-Herrn/ non predatores, (i) laicos tamen & potentes Viros, Principes, Comites, aut Milites, aliquando Vasallos monasteriorum, (k) qui non pro terreno commodo, sed pro DEI amore, ac peccatorum venia, nec non eterna beatitudinis mercede advocatiam ipsam bene habere cupiant & tractare, dicente Honorio II., (l) ut quod non prævaleret sacerdos efficere per doctrinæ sermonem, potestas hoc impleret per disciplinæ terrorem. (m) Volumus, ait Carolus M., (n) pro ecclesiastico honore & illorum reverentia Advocatos habere. Næ ex canone XCIX. Africanæ Synodi, post Consulatum Stileonis, inducta est Advocatorum defensio pro causis Ecclesiæ, (o) si Autoribus credas.

§. II. Sic

(a) Tot. tit. X. ne Clerici vel monach. sec. negot. se immisc. (b) Henr. Petrus lib. de Monast. p. 53. (c) Luc. X. 42. (d) Dodech. appond. ad Mar. Scot. ad ann. 1110. (e) R. I. Colon. anno 1512. & R. I. Ratisbon. anno 1541. (f) ad ann. 1110. (g) ad ann. 1111. (h) L. V. Saxon. c. 32. (i) Otto I. in dipl. anno 948. Abbatæ Gemblacensi dat. (k) Lehman, chron. Spirens. L. II. c. 36. (l) in confirmatione foundationis Monast. Denkhendofensis dat. anno 1124. (m) Isid. de Prælat. p. 14. edit. Gen. 1601. (n) Constit. c. 3. (o) Resat, Choppin, de Sacra Politia L. I. tit. 7. num. 18. f. 144. Lindeabrog. verb. Advocatus.

§. II. Sic Otto I. Imp. AC. DCCCCXLVIII. *Lambertum*, Comitem Lovaniensem, Abbatia *Gemblacensis* in Brabantia constituit *Advocatum*. (p) *Gembla-*
Scilicet Otto locum illum, cum omnibus ad ipsum pertinentibus, ab omni
secularium, tam majorum quam minorum, dominio perpetuo immune in fe-
cit, solique Regiae defensioni subjectum. Verum (subdit) quia Fratribus
eiusdem loci (si quando incumberet aliqua necessitas) grave nimis esset,
propter longinquitatem terrarum, praalentiam Regis semper adire; cum
*electione ipius Domini *Wiberti*, & Abbatis, & Fratrum, dedimus *Advocatiam**

ipsius Abbatiae de *Gembloes Lambert*, Comiti Lovaniensi, Viro forti & belli-
coso, qui, vice nostrâ, contra omnium inquietationem adjutor sit ac defensor.
*Et Fridericus III. Imp. Episcopo Herbipolensi *advocatiam cœnobii Benedictini**

Comburgensis, seu *Camburgensis*, in hujus Diœcesi siti: *Carolus V. protectionem Comburg.*
monasteriorum Comitatus Wertheimensis Comitibus eiusdem in feudum
*commisit: (q) *Ludovicus Pius* in ipsa fundatione *nova Corbeia* anno & Corbei-
 DCCCXXII. potentes Rugavios *Dasselenses*, Illustris Monasterii Vasallos,*

jure hereditario constituit tecisque Nobiles Advocatos. Mansit etiam splen-
*didum hoc officium (edle Voigt-Almt) penes Comites *Dasselenses*, ab AC.
 DCCCXXII. usque ad MCCCXXIX. i. e. integris annis DVII. Quem
 demum extintis, præter solum, uti crediderant, *Bernhardum III.*, *Henricus II.*
comes Woldenbergensis, Antistes Hildesiensis XXXIV., consentiente *Bern-*
hardo Dasseleni, ex instinctu conjugis suæ, præfati Episcopi sororis, quæ cum
 marito in sterili connubio vixerat, ad se pertraxit oppidum *Dassel*, castrumq;
Hunnenrûch / cum omnibus pertinentiis, ab *Henrico Lützelburgico* Imp.,
 non abs Abbatie Corbeiensi, in feudum sibi data. Quod cum in præjudi-
 citum Corbeia damnumque peregrinantis *Simonis*, *Bernhardi* fratris, (quem
 mendax rumor defunctum tulerat,) vergeret, utique *Simon*, ad suos tandem
 reversus, una cum Cœnobiarcha Corbeiensi *Diterico I.*, ex gente *Dallyvi-*
chia lato, fortiter restitit, Præsulemque *Henricum* à quies possessione de-
 pulit. Hinc sœda similitates litesque Corbeiam inter ac Hildesiam ob
 hoc feudum. *Chron. Hildesiense MS.* ait: *Antecessorem Henrici Sigfriedum II.*,
Dynastam Qverfurtensem, bona hæc Dasselenia emisse, ipsumque Henricum
tantum confirmationem emtionis à Lützelburgico petuisse & obtinuisse.
 Idem chronicus afferit: *Adalogum*, Episcopum Hildesiensem XXV., Co-
 mitatum Dasselensem à *Salome*, *Ottonis* Vidua, cum consensu *Friderici I.* Imp.
 emisse, eodemque jure Comitatum *Homburgicum* acquisivisse. (r) Sed vide
 sís *Joannem Letznerum* (s) rem aliter narrantem.*

§. III. *Simone* tandem *Dasselensi*, ultimo Gentis suæ, rebus caducis
 exempto,

(p) *Vid. dipl. in Cod. donationum piarum Auberti Miræi c. 23.* (q) *Mager. de Advo-*
cat. armat. c. 9. num. 775. seq. Erasm. Chokier de Advocat. feudal. (r) *vid. etiam*
Bucolin. Germ. sac. P. I. pag. 18. B. Chron. Hildes. Reutel. in hist. Adalog. & Henr. II.
 (s) *L. I. chon. Dassel. c. 7. p. 7. B. & L. II. c. 2. p. 19. A.*

exemto, successor & cognatus *Henrici Otto II.*, etiam *Comes Woldenbergenſi*, prænominatum oppidum *Dassel* cum Præfectura *Hunsrück* & silva *Sollingeni*, aliisque pertinentiis, in possessionem quidem recepit; at *Henricus IV. compositus*, *Spigelius*, *Abbas XXXVIII.* eò rem perduxit, ut *Hildesienses Episcopi Abbatem Corbeiensem*, intuitu hujus Comitatū *Dasselensis*, pro legitimo feudi Domino habere & reputare tenerentur, inque memoriam & recognitionem hujus rei, officium *Nobilium Advocatorum* iis commissum, vi cuius per Subdelegatos singulis annis in festo *S. Viti* Abbatii Corbeiensi ministratunt, præferentes eidem argenteum pedum, dantesq; Monasterio duos cervos, in pignus feudi *Sollingeni*, circa eandem solennitatem. (t) Mansit etiam hæc dignitas penes *Hildesienses CXCII.* annis. Sed anno MDXXI. unà cum oppido *Dassel* & castro *Hunsrück* ad *Serenissimos Duces Brunsvicenses* linea *Wolfenbuttelensis* devoluta est.

Schalcisberg / Seneschallus. §. IV. Ecclesiæ *Mindensis* Advocati olim erant *Nobiles de monte*, tom Verge/etiam *Schalcisberg* dicto, quæ arx in Orientali Visurgis ripa fuit haud procul ab urbe *Minda*. (u) *Schalck* idem erat ac servus. Inde *Mareschalcius*, seu *Mareschalcus* & *Seneschalcus*. *Mare* est equus eine *Mähre*; *schalck* servus, & ita *Mareschalcus* i*servus*, equorum administer, qui equorum curam gerit. (v) *Seneschalcus* armimenti custos est. Honestiorem postea significationem nacta hæc dictio. Denotat enim regiae mensæ, seu familia Præpositum *Seneschalcus*, seu *Sineschalck*, & composita est ex *Sin*, seu *Gesin* / aut *Sind* / vel *Gesind* / i. e. familia, & *Schalck*, servus, minister, ut sit *Magister domus*, *Administrator rerum* familie necessariarum. (x) *Claudius Lamoralius Alfonsus de Ligne*, *Seneschallus Hannoniæ* vulgo vocatur, & haud ita pridem altercatione, quæ inter eum & *Heinricum Hovvardum*, *Ducem Norfolcie*, genere Anglum, Bruxellis exarsit, quamque more seculi armis expedire gestebat, materiam scribendi Novellarum compilatoribus præbuit. (y)

Eberwin. C. Bentheim. & Steinfurt. §. V. *Eberwinus*, Comes Bentheimii & Steinfurti, duxerat *Annam*, infasti *Conradi*, ultimi Comitis Tecklenburgici, & Dynastæ Rhedeni, filiam, ex qua suscepit *Arnoldum*, qui tres Comitatus Bentheimensem, Steinfurensem & Tecklenburgensem simul complexus, matrimonio sibi junxit *Magdalenan*, *Humberti*, Comitis Nuengarii & Limburgi filiam, à qua novis ditionibus auctus est: neque enim solum dotis loco tres cum ea dynastias, *Bedburn*, (Bethbar) *Alpen* & *Helfenstein* accepit, sed etiam, mortuo anno M D LXXXIX. sine liberis affine *Adolfo*, *Lenepeum* Baronatum, & Comitatum *Limburgicum*, ad Laynam in Westfalia situm, assidente Domino directo, sibi afferuit; Præterea

(t) Idem *L. I. c. 3. & 15. & L. II. c. 2.* nec non in hist. *Ludov. Pii* edit. sec. c. 14. & 21.
(u) vid. not. m. ad chron. *Hildes.* Reutel. sub *Gerhard. Episc.* XXXIX. & *chr. Mind. Watersted.* sub *Wittek. II.* & *Ottom. III.* Conf. *Meibom.* not. ad chron. *Schaumburg.* T. I. rer. German. p. 585. & T. II. p. 227. (vv) vid. *lexic. Martin.* (x) *Id. I. c. 3.* vid. *Aut. Notit. Procer. S. R. I. L. V. c. 1. §. 6.* p. 744. edit. *Tubing.* 1684.

Præterea *advocatiam* hereditatiam Coloniensis Dicecel., quæ penes *Nuenanum* fuit, obtinuit. Atque ratione hujus *advocatia* nullam Coloniae execu-tionem criminalem fieri posse, nisi prius malefici per no[n]is unius spatiū in potestate Comitis Bentheimensis fuerint, qui etiam eapropter Vicarium Coloniæ juri suo tuendo habeat, *Sprengerus* refert. (z)

§. VI. Imperatorum verò Germanorum temporibus mos invaluit, *reservatio* ut Episcopi, Principes, Comitesque, cùm in terris sibi subjectis Ecclesiæ & *Advocacie*, Monasteria conderent, ius *Advocatia* sibi hereditib[us]que suis in iisdem reser-varent. (a) Certè *Adelbertus*, S. Bremensis Ecclesiæ Metropolitanæ Archi-Episcopus, Fratresque ejus *Dedo* & *Fridericus*, Palatini Praesides, in constru-ctione cœnobii *Gozekensis* Ord. Benedict., Monachis quidem liberam ele-*Gozekens.*
ctionem Abbatis, secundū timorem Dei & regulam B. Benedicti, permit-tebant, sic tamen, ut electus Archi-Episcopo Bremensi præalentaretur, & per Eum loco huic præponeretur. Quisquis etiam in eorum stirpe laicus ceteris estate proiectior fuerit, huic loco *Advocatus* constituatur. Deficiente verò tali in familia laudata, quemcunque Abbas cum consilio Fratrum ad defen-sionem & utilitatem loci expetierit, hunc Antistes Bremensis *Advocatum* constituat. *Qui Advocatus non, qua sua sunt, quarat, nec populum sua tuitioni commissum violentiis aut injuste opprimat, sed omnia cum consilio Abbatis agat,* atque disponat, nec extra ejus voluntatem aliquid in populo præsumat. Datae sunt fundationis tabulæ III. Kal. Octobr. anno MLIII. Ind. III. Episcopatus Do-minii Adelberti anno VIII. Act. Gozeka in Christi nomine Amen. (b) *Wic-pertus*, Marchio Groizenfis, licet insigne cœnobium *Pegaviense*, ejusdem con-gregationis Benedictinæ, à se conditum Apostolicæ Sedis juri in perpetuum manciparit, *advocatiam* tamen ejus ipse habiturus excepit. (c) Fundatores Monasterii Lauterbergensis, regulæ Augustinianæ, (non Benedict. ut Bucelin. *Lauterberg.*) hoc etiam specialiter sibi reservârant, ut semper filiorū heredūm que natu major *Advocatus* ejusdem ordinarius foret, née *advocatia* ulli unquam jure feudi concederetur, nec *advocatus* aliquid servitii secularis, extra placitum Fratrum, in rebus Ecclesiæ quasi ex jure sibi usurpare auderet, con-firmante hoc *Honorio* Papa II. (e) Cùm *Bertoldus* II. Comes Hennebergicus, cum consensu uxoris, filii, filiarumque suatum, circa AC. MX. illustre Mona-sterium *Gottesau*, situm in Francia, in pago, qui dicitur *Albogau*, juxta flu-*Gottesau.*
vium *Albam*, in Comitatu *Vorcheimensi*, Dicecel. Spirens. conderet, serio voluit, ut *Advocatus* tantum è sua familia eligeretur, quamdiu dignus & aptus quis ad hoc munus in ea reperiatur, à *Cæsare* postea confirmandus. (f) *Godebal-dus*, etiam Comes Hennebergicus, hujus nominis III., cum uxore *Luckharde*,

(CCCC)

&

(z) L. III. Jurispr. publ. c. 31. §. 5. (a) Lehman, chron. cit. L. IV. c. 1. (b) vid. li-bell. de fundat. Monast. Gozecens. à Mader. edit. & chr. Lauterberg. annex. p. 210. seq.
(c) chr. Pegaviens. ad ann. 1106. (d) P. II. G. S. p. 53. B. (e) chr. Lauterberg. ad ann. 1127. (f) Spangenberg. L. I. chron. Henneberg. c. 30.

& ex unanimi consensu heredum suorum, pro amore Christi, & propter sanctæ vitæ perennitatem, quandam proprietatis sue locum (qui à nomine vicini fluminis *Vessera* nomen accepit) manu emisit, & divino servitio circa AC. MCXXXVIII, assignavit, eundemque Regularium Clericorum Monasterio initians, sub B. Mariæ patrocinio dedicari postulavit, dicente *Ottone*, Ecclesia Bambergensis Episcopo. *Advocatiam* vero hujus cœnobii *Vesseran* Gottwaldus Fundator sibi suisque heredibus reservabat annuente Praefule, Es hat aber Graff *Gottwald* die Vogtey des Klosters *Vessera* für sich behalten, und mit des Bischoffs zu Bamberg Wissen/ Willen und Confirmation es also verordnet, daß der Convent zu *Vessera* alzeit einen Vogt aus seinen Erben und Nachkommen erwehlen solte. Und daß alsdenn derselbige / den sie dazu ordnen würden / und kein anderer ihr *Kastena* Vogt und *Advocat* seyn solte. (g) Quia Folkenandus de *Stoyrfen* fundator erat Monasterii *Adelbergensis*, *Dicecel*, *Constantiensis*, id est voluit *Fridericus* I. Imp. in confirmatione foundationis & immunitatis istius cœnobii, (h) ut nullum habeat *Advocatum* præter illum, qui est vel erit Dominus de *Stoyrfen*. *Albertus* & *Ludovicus*, Fratres Comitesque *Hackebornenses*, conditores cœnobii *Hedeslebiensis* Monialium reformationis Cisterciensis in Diœcesi Halberstad, istud quidem ab omni jure *Advocatia*, seu actione qualibet jugiter absolvebant, præterquam in occidente cuiuslibet, super quo debet judicium sanguinis ventilari. In quo casu, adjunt, nullum alterius dominium peti volumus aut requiri, cum ad nos solos claustris memorati & Dominarum ibidem Domino faintantium jure spester defensio & tutela. Dat. in *Wipera* anno MCCLXV.

electio Advocati, Huyburg. §. VII. Vel ipsi Abbates, Abbatissæ, & Episcopi, speciali Principum favore, *Advocatos* eligabant, & inutiles rursus removebant. Hinc *Burcardus* II. Praeful Halberstadensis XII., conditor cœnobii *Huysburgensis*, cœtus Bereditini, anno MLXXXIV. Kal. Nov. Ind. VIII. anno ordinationis sua XXV. ita: Concedimus, ut etiam Abbas loci ipsius sibi *Advocatum* prudenter eligendo constituat, quem causa animæ sua in necessitatibus suis indeficienter adesse considerat, confirmante hoc, verbis non mutatis, Reinardo Episcopo AC. MCXVIII. Kal. Nov. Indict. XI. Et si (est hujus additamentum). *Advocatus* aliter, quam decet, agens, loco incommodus extiterit, permittimus industria *Abbatis*, ut *Episcopi* sui, & aliorum DEI amicorum auxilio, illo remoto, auctoritate Apostolicâ, idoneum sibi provideat. Qui subrogatus nullum ab *Episcopo* servitutis debitum pro *Advocatia* rependere cogatur: sed uterque pro defensione loci aeternam remunerationem & speret & consequatur. Eadem verba repetunt verbis Reinhardianis *Udalricus* anno MCLVIII. Indict. V. Pontificatus sui anno VII., Degenone, Abbe *Huysburgensi* Monasterio præsidente, anno vero Sedis

(g) Id. L.M. c. 8. p. 87. (h) de anno 1181.

Sedis ejus tertio, & Gardolfs (al. Bertholdus & Gerholdus) anno MCXCVI.
 Pacem minasque suas addunt Alexander III. (non Leo, ut Bassus vult) &
Cœlestinus III. anno MCXCVII. Qui posterior anno Pontificatus sui VII.
 ita: Adhac volumus, ut quicquid super Advocatorum institutione amotione
 ipsius Abbatie à bona memoria Botchardo, Reinardo, Otrico, & aliis Halber-
 stadiens. Episcopis, rationabiliter est statutum, & eorum auctentis continetur,
 firmam futuris temporibus habeatur, & inviolabiliter observetur. In privilegio
 Caroli Crassi, longè antea Ecclesiae Paderbornensi dato, nimirum anno *Paderborn.*
 DCCCLXXXVII. XI. Kal. Octobr. hæc leguntur verba: *Hominibus quoq;*
famulatum ejusdem monasterii facientibus in Hursteromarcu, qui Saxonice
Malmann dicuntur, *prædictum mundeburdum & tuitionem nostram constituimus,*
ut etiam coram nulla judicaria potestate examinentur, nisi coram Episcopo, vel
Advocato, quem ejusdem loci Episcopus elegerit. (i) In tabulis *Ottonis M.*
Imp. datis Ecclesiæ Mindensi anno DCCCCLXI. Indict. IV. eadem reperies
verba. (k) *Insuper concedimus eidem Abbatissa,* (*Kaminadensi* in ripa Visur-
gis,) ut nullus Marchio, nullus Comes, nullaq; nostri Imperii magna vel parva
persona in ea placitum facere, vel publicam functionem exigere præsumat, nisi Ad-
vocatus, quem Abbatissa, qua tunc temporis fuerit, cum Sanctionialium con-
sensu, eligere voluerit, ait Conradus II. AC. MXXIV. Indict. VII. VI. Id. Febr.
In confirmatione immunitatum Monasterii Reinhardifontani ab Henrico III. *Reinhardi-*
fontan.
Imp. anno MLXXXVI. Ind. XII. Moguntiæ facta inter alia sic: Advocati
tutela, quando & ipsa videtur eis necessaria, prædictus Comes sicut ab eisdem Fratris-
bus est electus. Advocatus, quandiu mixerit, permanebit, & ex posteris eus, qui
idoneus huic dignitati fuerit. Nullus tamen unquam Advocatus esse præsumat,
nisi quem Fratres communis consilio providerint eligendum. Qui si illorum
& Monasterii per omnia studeat commoditatibus, diligatur ab omnibus. Sin
autem avarus, nec illorum commoda, sed sua quærens lucra, habeant potestatem
alium sibi eligere, & hunc, ex auctoritate Petri & Pauli, reprobare. Hic itaque,
Abbate petente, a Rege accipiat bannum legitimum, & ter in anno, si necesse fuerit,
ubicunq; vel quando Abbat placuerit, invitatus ab illo veniat, & ibi placitum
justum pro necessitatibus & causis Monasterii, rite feragat, nullum verò aliud servi-
tium, jus aut beneficium sibi per hoc concedi cognoscat, nisi tertium bannum, &
conlvetudinariam justitiam, videlicet super fures, proterviam, & cetera talia,
magisq; inde, quod præcipuum est, aeternam omnipotentis DEI speret retributio-
nem. Nullo modo, nisi Abbat volente & advacente, bona & loca Monasterii
suis frequentius temerarius & sine causa adeat, vel attingat, nec præsumtuosus in eis
placitum quolibet, vel pernoctandi licentiam habeat, nec Subadvocatum pro se
faciat, nec omnino aliquam calumnia, seu perversionem Monasterio aut familie faciat.

(CCCC) 2

In

(i) Vid. Mosum. Paderborn. edit. prim. p. 207. (k) vid. diploma T. I. ter. German. Meibom. p. 740. seq. & p. 745. ac chron. Episcopor. Mindens. Audom. à Pistorio edit. annex. diplom. num. I. II. &c.

Anhusan.

In fundatione Monasterii Anhusani anno MCXLIII. facta, *Walterus*, per misericordiam DEI S. Augustensis Ecclesiæ Minister, ita: *Natus ibi sit Advocatus, nisi quem Abbas seniori Fratrum suorum consilio ubivis elegere. Honoriūs II.* in confirmatione fundationis hujus sic: *In Advocati autem vestri electione Abbas liberam habeat potestatem, cum Fratrum suorum consilio, talem eligere, quem ad defensionem libertatis Monasterii bonum & utilem esse cognoverit.* *Cœlestinus II.* anno MCXLIII. & *Eugenius III.* anno MCXLIX. in hunc modum: *Liceat autem Vobis communi consilio Advocatum, quem ad defensionem ejusdem Monasterii utilem esse neveritis, liberè eligere, ipsumq; si inutilis apparuerit, removere, & alium, quem utiliorem provideritis, substituere.* In fundatione Monasterii Laureacensis, vulgo Lorch, Ord. S. Bened., Diœces. Augustan., *Fridericus, Sveviæ & Franconia Dux*, hanc quoque addidit conditionem; ut, quisquis sive cognationis senior extiterit, defensor & Advocatus loci permaneat. (l) Fuit *Fridericus* ille Baro de Stausen, cui *Henricus IV. Imp.*, pulso *Rudolfo de Rheinfelden* Anti-Cæsare, Sveviæ & Franconia Ducatum commisit, simulque generum elegit. (m) Ejusdem *Friderici* Nepos erat *Fridericus Barbarossa*. Si autem forte (ait hic Imperator anno MCLIV. indict. II.) à stirpe parentali dilapidando, distrahendo, sibi emancipando dotes Ecclesiæ, aberravorit, communi Fratrum predicatorum a sensu alius idoneus eligatur.

*diplomata
ficta,*

§. VIII. Afferit *Magerus de Advocacia armata* (n) diploma Caroli M., sed spurium fictumque, datum, ut afferit, Monasterio divitis Augia. In hoc meminit *Adelberti*, cognati Regii, ceu *Advocati & defensoris laudati cœnobii*. Verum solidè confutatum est à *Conringio* (o) in *censura diplomatis Ludoviciani*, dati (Dīs si placet) Monasterio Lindaviensi. Ejusdem futuris ipsum diploma Lindaviense est, cuius verba huc spectantia appono. Idem autem *Advocatus* bis in anno, semel in estate, secundo in hyeme, placitum habeat, sed ultra duodecim equos nullum adducat, & tunc honeste procuretur. Quicquid placitando acquisierit, due inde partes erunt *Abbatissa*, *tertia Advocati*. Nullum domus DEI servientem, sine *Abbatissa* vel ipsius consensu, ad judicium cogat. Nullum de familia, sine justa sociorum suorum deliberatione, dampnet, vel cohercent. Nullum subadvocatum, vel exactorem, sine *Abbatissa* permissione, sibi constituat. Nihil privati munera vel servitii à quolibet loco, sive curte, sive acella ruris, quasi ex debito & statuto sibi jure exigat. mansiones, seu pernoctationes undiq; in locis ejusdem monasterii frequentare careat. Quod si ultra statutum nostrum alicubi placitare voluerit, ipse de *tertia* sui parte ibidem sibi contingente provideat, quod ad sumum habere debeat. Nisi forte aliqua de causa ab *Abbatissa* illuc vocetur, à qua tunc decenter sibi exhibeat, quod

(l) Vid. Cris. P. II. L. IX. c. 2. f. 308. ann. Svev. (m) Lehman. chron. Spirens. I. V. c. 34. f. 467. (n) c. V. num. 431. (o) c. X. p. 166. seqq.

quod oportet. Proinde si quis, Advocatus hac statuta obstinata audacia transgressus fuerit, nisi sane resipuerit, sexaginta libras auri optimi, triginta Palatio nostro, triginta supradicto Monasterio persolvat, & ipsa Advocati cum ceteris commodis in perpetuum careat. (p.)

§. IX. Jamtum Advocati usque adeò molesti & graves non erant cœnobii, ut tot & tanta vincula iis injici debuerint, quæ sane omni carent exemplo istius ævi. Datae quidem sunt aliquando Advocatis, unà cum cura monastica, leges, sed tam duræ variaèque tempore Ludovici Pii nullib[us] leges Advo-reperiuntur. Verum cùm post Politicælato Conringium, Justi & æquicato. Patronum, (q) Historicus nuper Ducalis Saxonius, D. Caspar Sagittarius, (r) fabulam hanc candidè examinaverit, lectorem ad eosdem amando. Nec tantillum fidei meretur diploma Uttenburanum, triplex Advocati jura-mentum enarrans, quod falsissimum est. (f) Leges Monasterio Gottesau, à Bertoldo Hennebergico Fundatore prudenter præscriptas, ipsius verbis nar-rabimus. (t) Es solte aber der Convent jederzeit einen Voigt auf Graff Bertholden Nachkommen erwehlen / so fern einer auf denselben dazu tüchtig: Wo nicht/alsdenn anderswo einen suchen. Und denselben solte hernach/ auf des Abtes Bitte/ der Kaiser bestätigen / mit freyer Gewalt jährlich drey Send oder Synodos zu halten/da es Noth/im Kloster / oder wo der Abt wil und begehrt/in rechtlichen Sachen/das Kloster und dessen Zubehörung belangend. Und davon sol der Voigt keine Miethe oder Gabe nehmen/noch ihme gegeben werden/ohne das dritte Gebot/ und was in andern Klöstern die Voigts nach gewöhnlicher Gerechtigkeit haben / auf einen jeglichen/der dreyer Rechts-Tage einem/ein Malter Frucht/ ein & præmia Grischling/ ein Eynre Weins/ und ander Ding dazu gehörig. Sonst sol der Voigt dieses Kloster mit Überfall nicht bekümmern/es sende denn der Abt nach ihm. Sol auch außer den dreyen Synodis keinen Rechts-Tag auf des Klosters Boden halsten / auch nicht über Nacht im Kloster bleibsen/ohne unvermeidliche Noth und Ehehaft. Sol auch nicht Macht haben einen Unter-Vogt zu setzen/ noch einigen Wiederdriss/ oder Be-schweiung/dem Kloster/ noch dem Abt/ noch dem Convent zu verfügen. Thate ein Voigt hiewider/den sol der Abt stracks zu entsezzen/ und einen andern zu erwehlen ohne Einrede Macht haben. Diese Ordnung hat Graf Bertold selbst also gestellt/und dem Kloster übergeben. Sic autem dedimus ei (Lamberto, Comiti Lovaniensi,) advocatiam istam, ut nunquam ipse Comes, vel Successores sui, in Abbatia, vel in villis ad eam pertinentibus, aliquid accipere, aut per potentiam exigere debeant, præter jus & beneficium sibi constitutum, ait Otto I. in diplom. cit. In instauratione Monasterii Hirsaug.

(Cccc) 3

giensis

(s) Vid. censur. Conring. c. 2. p. 9. seq. & c. 16. p. 305. (q) censur. cit. per tot. (r) in antiquitat. Lacus Bodamicie. 8. §. 20. seqq. (t) Conring. l. c. p. 307. seqq. (u) chron. Henneberg. L. I. c. 39. p. 75.

giensis concedit etiam Comes Adelbertus de Calvye præfatae cellæ (S. Aurelii, at quanta cella, in qua CCC. Monachi simul vixeré,) Advocatum aliquem de posteris suis fieri, si tamen loci ipsius Abbas, cum consilio Fratrum, talem inter eos invenerit, qui sicut ipse Comes nunc, non pro terreno commodo, sed pro æterna mercede sollicitus & studiosus, bona & constitutam Monasterii libertatem & justitiam defendere voluerit. Sin autem aliter fecerit, aptum & utilem Advocatum, undecunque sibi placuerit, eligat. Hic denique, Abbatे petente, à Rege accipiat bannum legitimum; ut ter in anno, si necesse fuerit, aut in ipsam cellam, aut ubiunque, vel quando Abbatē placuerit, invitatus ab illo veniat, & sibi placitum justum, (einen ordentlichen Rechts-Tag) pro causis & necessitatibus Monasterii, rite peragat. Nullum autem aliud servitium, jus aut beneficium sibi pro hoc concedi recognoscet, nisi tertium bannum, (den dritten Theil der Strafen) & coniunctudinariam justitiam, & legem, quam ceteri Advocati, in aliis liberis Monasteriis habent. Et in illis trium placitorum diebus, in unoquoque unum maltrum de frumento, & unum friskungum, & unum fclum de vino, & cetera adhuc pertinentia &c. Præterea Idem constituit, quod, nisi Abbatē volente & advocante, bona & loca Monasterii suis frequentiis temerariis & sine causa minimè adeat, vel attingat; nec pœnitus in eis placitum quodlibet, aut pernoctandi licentiam habeat. Nec Sub-Advocatum pro se faciat, nec omnino aliquam absque ratione calumniam, pervasionem, aut injuriam Monasterio, Abbatī, aut familiæ faciat. Si autem, non ut *Advocatus*, sed potius calumniator & perversor Monasterii fuerit, omnino potestatem habeat Abbas, cum consilio fratrum, hunc reprobare, & alium sibi utiliorem undecunque eligere. (u) Eodem ore sermocinatur *Urbanus II.* (w) Sub *Henrico III.* anno MCIII. in Concilio Ratisbonensi taxabatur salarium *advocaticum*, ut esset tertia pars mulierum, quod & ubivis pene terrarum receptum attestatur *Chokier.* (x)

*literæ Ar-
chi-Episc.
Mog.*

§. X. Næ melioris monetæ sanctiorisque fidei sunt literæ *Adelberii Moguntini*, quarum summam subnecto.

In nomine Sanctæ & Individuæ Trinitatis, *Adelbertus, DEI gratiâ Mogonciensis Archi-Episcopus, & Apostolicæ Sedis Legatus, omnium tam præsentium, quam futurorum fidelium notitiae tradimus, qualiter Ernst, Abbas Venerabilis Monasterii Sanctæ Mariæ perpetuæ Virginis, Sanctique Johannis Evangelistæ, quod situm est in loco, qui Reginherisbrunum dicitur, atque Serenissimus Comes Ludovicus, ejusdem Monasterii *Advocatus*, pactum ineuntes constituerunt, ut idem Comes, & quicunque post eum *Advocatus*, secundum privilegia Romanorum Pontificum, quæ apud idem cœnobium servantur, electus fuerit & constitutus, pro cunctis, quæ juris luiidentur, duo tantum per singulos annos talenta, unum in natali Sanctæ Walpurge, alterum ad festum*

(u). Vid. documenta rediviv. Monast. præcip. in Ducat. Würtenberg. Tubing. 1636. & quidem p. 516. (v) & 543. seq. (x) de *Advocat.* quæst. 59.

festum Sancti Michaëlis, à Fratribus accipiat, & de cetero nihil amplius, quām
æternæ retribucionis præmium expetat. Non *Sub-Advocatum*, absque
consensu Abbatis & Fratrum, pro se constitutus, nullum placitum super ali-
cujus rei negotio in aliquo ipsorum ditionis loco, nisi fortè Abbate petente &
Fratribus, agat. De *furto* autem & *protervia*, cūm rei necessitas postulaverit,
quando & ubi voluerit Abbas, eodem *Advocato* præsidente, rite discussio fiat,
& quicquid exinde, æquitatis dictante judicio, provenire potuerit, tertia pars
ipsius *Advocati*, reliquum Abbatis & Fratrum erit. Bona Monasterii suis te-
merarii frequentiis non adeat, nullum ex familia, nec eos, qui bona Mona-
sterii incolunt, violenter opprimat, vel bona eorum injuste diripiatur. &c.
Actum Erfurt anno ab Incarnatione Domini MCXXV. Indict. III.

§. XI. *Emitum deinde venditumq; hoc officium & dignitas Advocatia*
non modò ab *Advocatu*, sed *ipsis Abbatibus, seu Monasteriis*. Prius pro-
bant literæ *Gardolfi*, Episcopi Halberstad., anno MCXCVII. *Henricus & Lu-*
dolfus ab Eysenstedt, fratres, jure hereditario *Advocatiam monasticam Huysbur-*
gensem sibi vendicabant, quia Pater eorum jamjam decessurus eam adhuc te-
nebat. Abbas verò *Henricus I.*, ordinationem ejus penes se consistere af-
serens, tradidit eam *Sigfrido*, Comiti Blanckenburgico. Renunciārunt tandem
Eysenstedenſes omni juri, quod in ea videbantur habere, obtinentes, consilio
Gardolfi, à Monasterio, in recompensationem pecuniae, quam Parens eorum
minus caute pro *Advocatia* dederat, XCV, marc. Distinctius cuncta videbis
ex *ipsis literis*:

IN nomine S. & Individuæ Trinitatis. *Gardolfus*, Dei gratiâ Halbersta- *lit. Gardolf.*
densis Episcopus in perpetuum. Quæ ratione pacis & concordiæ inter *Halberst.*
mortales agitatur, & maximè ea, quæ ad commodum & profectum pertinent
Ecclesiæ, dignè privilegiorum roborantur testimonio, ne labente tempo-
re ipsa quoque in oblivionem labantur posteriorum. Noverit igitur futuræ
posterioritatis Universitas, quod temporibus nostris inter *Huyesburgensem Ec-*
clesiam, & quosdam Ecclesiæ nostræ Ministeriales, videlicet *Hinricum de*
Eylenstede, & *Ludolfum Fratrem ipsius*, super *Advocatia Huyesburgensi* gravis
exorta est controversia. Præfati enim Fratres eò, quod Pater ipsorum ean-
dem *Advocatiam* aliquandiu possederat, & in extremo vitæ suæ positus, adhuc
in possessione ejus erat, ipsam sibi vendicabant. Dominus verò Abbas ejus-
dem *Advocatia* ordinationem penes se consistere, & ipsam pro commodo Ec-
clesiæ suæ, & voluntatis suæ arbitrio, locandam afferuit, quod multiplici pri-
vilegiorum suorum testimonio *Alexandri Papæ*, Venerabilium quoque Præ-
decessorum nostrorum, Halberstadiensium Episcoporum, piæ memoriæ *Bor-*
chardi, Reinhardi, Odolrici, evidentissimè demonstravit. Cūm ergò utraque
partium ita iuti suo inniteretur, & utrumque damna & incommoda plura per-
ciperent, Nos pro utraque partium dolentes, sicut debita sollicitudinis cura
nos

nos traxit, antequam causa mali ulterius invalesceret, partes nostras interponere dignum duximus, & licet sibi in eodem negotio ante nostra frustrata devotio, attamen per DEI gratiam, de utriusque partis consensu, omnia sub certa compositionis forma complanavimus. Forma autem compositionis haec fuit: Præmemorati Fratres omni juri suo, quod in prædictam Advocatiam habere videbantur, coram Nobis & omnibus, qui aderant, penitus renunciaverunt, & tamen ipsi, quam amicorum suorum *Theodoricus de Sameringe*, & *Berthrammus* frater ejus, *Hartvidus de Eylensted*, fide data in manus nostras promiserunt, quod ipsi præfatam Ecclesiam super eo nullo modo de cetero molestarent, & à petitione ejusdem *Advocatia* in perpetuum quiescerent. Ad recompensationem ergo pecuniae, quam Pater ipsorum pro ipsa *advocatia*, licet minus cautè, dederat, Dominus Abbas, ad consilium nostrum, XCV. marcas ipsis persolvit. Procedente tempore Dominus Abbas, liberitate privilegiorum suorum fretus, Comitem *Sifridum de Blanckenborch*, eò quod ipsum Ecclesie suæ utilem & heredibus suis commodum speraret, secundum continentiam privilegiorum suorum, de consensu Conventus sui, in *Advocatum* elegit, ut, si in posterum se hominibus importunum, & Ecclesie inutilem ostenderet, liberum sit Domino Abbatii, absq; reclamatione ipsius, alium substituere. Ne vero hujus ordinationis nostræ seriem quisquam ausu temerario, vel quocunq; malignandi ingenio infringere attemptet, nos eam, auctoritate Omnipotentis DEI, & Apostolorum Petri & Pauli, Episcopali quoque banno nostro confirmamus, & præsentem paginam inde conscriptam sigilli nostri testimonio roboramus. Hujus rei testes sunt *Counradus*, Major Præpositus, *Wernerus Decanus*, *Counradus Camerarius*, *Fredericus Vice-Dominus*, *Geroldus Cellerarius*, *Borchardus Archi-Diaconus* in Isleve, *Hermannus vero Abbas* in Ilsenborch, *Sifridus*, Abbas in Wideneborch, *Wolradus*, Abbas in Counradusburch, *Ekkehardus*, Abbas in Reinstorp: Laici, Comes *Albertus de Winigerode*, Comes *Henricus de Reyenstein*, *Borchardus de Valckenstein*, *Wernerus Advocatus*, *Arnoldus Advocatus*, *Arnoldus de Burchdorp*, *Rodolfus de Gatersleve*, *Sesarius Præfectus*, *Joannes de Gatersleve*, *Anno de Eylensted*, *Fredericus & Ludegerus*, Fratres de Menhachen, *Alvericus Camerarius*, *Bartoldus de Hordorp*. Acta sunt hæc anno Incarnationis Dominicæ MCXCVII. Indict. XV. Coelestino Papa III.

& vendita,

§. XII. Posteriori confirmat Eckstorm. (y) inquiens: anno Mccxxix. Monasterium Walckenriedense pro *Advocatia*, quam Comites *Hohnsteini* abs Imperio in feudo habebant, ipsis numeravit XXXVI. marcas argenti. Penes Clettembergenses Comites erat primùm nobilis *Advocatia* Walckenriedensis. Illis defientibus Comitatus cum *Advocatia* devolutus est ad Comites *Hohnsteini* circiter AC. MCCLX. Cum igitur *Henricus*, *Theodoricus*, & *Albertus*, Comites de *Hohnstein*, Fratres, satagerent fratrem suum

Ottenem

(y) Chron. Walckenried. p. 91.

Ottoneum sacris initiatum facere Abbatem Walckenriedensem, contra Conradum II. electum, ipsique Comites vim facerent, Conradus Abbas Romam profectus apud Pontificem obtinuit, ut Comites Hohnsteinii cum omnibus suis amicis, Ministris & auxiliatoribus excommunicarentur in quartam generationem. Ortonem ferunt occisum esse à monachis in gradibus, quibus olim è portico in dormitorium ascensus fuit. (z) Rudolfus à Bernaugh, Abbas Fabariensis XLVIII., Advocatiam lui cœnobii ab Alberto, Barone de Saxon, CCL. marc. emerecogebatur anno MCCLVII. Quod postea Fridericus III. Imp. approbans, Monasterium ab omni jurisdictione Patronatus & Advocacia, seu quibuslibet subjectionis officiis, universaliter exemptum, teste Bruschio, (a) quem exscripsit Magerus. (b)

§. XIII. Ratus est Lehmannus, (c) munus Advocatorum fuisse, Monasteria & Ecclesiæ, una cum eorum bonis & hominibus, detendere, & judiciis Officium Advocati, reique œconomicæ simul præesse. Idem sentiunt Paurmeister, (d) Goldastus, (e) & Bangertus. (f) Andreas Knichen (g) inquit: Præter autem œconomiam, & obventionum rationes, jurisdictione tamen civilis, quam criminalis, competebat Advocatis suâ origine; post Monasteria sibi acquirebant civilem jurisdictionem, solâ criminali Advocatis relictâ. Verum confundunt Advocatos cum Oeconomis. Hi saltem earum rerum, quæ ad vitæ alimoniam & ^{chr} Oeconomie ecclesiasticos pertinebant, curam gesse. Distincta munia erant in distinetam in veteri Ecclesiæ, quod vetusti Conciliorum canones ut canon XXIII. etum, Concilii Chalcedonensis, & canon LXXVI. Concilii Carthaginensis testantur, in quibus distinctio τῶν ἀνονόμων καὶ τῶν ἀδικῶν accuratè notanda est. Etiam in Ecclesiæ Constantinopolitanæ muneribus ecclesiasticis magnus Oeconomus, (h) censuum, expensarum, & ratiociniorum in Episcopatu rationem habens, οἱ ἀρχωτεῦσι, i. e. primus defensor dicitur, respectu aliorum ἀδικῶν, seu defensorum, vel Advocatorum, quos inter eminuit ille ad curam captivorum suscipiendum, utque sit judex querimoniarum, quæ deferuntur ad forum. Distinctè quoque de utriusque officio Fridericus I. Imp. in privilegio Ecclesiæ Goslariensi anno MCLXXXVIII. dato. Perlatâ ad Nos importunitate, quam in bona Ecclesiæ nostra Goslariensis aliquando exercere præsumserint Advocati, vel vilificationes ejus locando, quod nihil ad eos, vel hereditates litonum Ecclesia sibi usurpando, vel etiam mansos Ecclesiæ novis collocando colonis. Nos hac illicita de cetero fieri authentico prohibentes edicto, nullam permittimus Advocatis ad talia perpetrandam potestatem. Cum enim de jure Advocatorum coram Nobis in Palatio Goslariensi quæstio moveretur, de communi Principum consilio sententiatum fuit,

(D d d d) quod.

(z) Idem p. 130. (a) in chronol. Monast. (b) lib. cit. c. I. num. 32. seq. (c) L. II chron. cit. c. 36. (d) L. II. de jurisdict. Imp. Rom. c. 10. num. 24. (e) in glost. ad Burchardi lib. de casib. monast. S. Galli p. 414. T. I. res. Alemannic. (f) ad L. III. chr. Slav. c. 18. p. 338. (g) de jure territorii c. 4. §. 394. (h) Ritual. græc. p. 275.

quod in bonis Ecclesiarum Advocati nihil juris haberent, nisi tantum in tribus casibus, in furto videlicet, in pugna, & in raptu: & omnes aliae quæstiones essent ad œconomum, seu villicum Ecclesia referenda. Item patet ex antiquioribus diplomatis.

Sub-Advocati.

§. XIV. Hi Nobiles Advocati, seu Principales, (i) habebant interdum titulum beneficiariae concessionis Sub-Advocatos, seu Sub-Advocatores suos, cum consentiu Abbatis, vel Episcopi constitutos. In fundatione Monasterii Laureacensis Sub-Advocati ordinatio prohibetur. Sic enim *Conradus Rex*: Nos igitur cognatum nostrum Duce *Fidecum*, quem vota Fratrum elegerunt, eidem cœnobio *Advocatum* præfecimus, ut eam *Advocatiam nulli penitus persona secundarie ipse*, nec aliquis successorum suorum, regendam vel tuerandam concedat, vel commenderet, sed manu propriâ teneat. Datum AC. MCXXXIX. in loco, qui dicitur *Laureacus*. Interdum unus tantum Sub-Advocatus ex permissione Regia constituebatur. Sic enim *Otto I.* (k) Illud etiam statuimus, ut *Comes Lovaniensis* nunquam in *Advocatiam* Gemblacensem, præter unum Sub-Advocatum, habeat, i.e. ut donum hujus *Advocatiae à Rege* (qui major *Advocatus* est) plus quam ad tertiam manum nunquam deveniat. Si autem (quod nolimus) nostram constitutionem contemserit, & *Advocato* illi, qui sub se est, ex ipsa *Advocatia* aliquid usurpare, vel militibus suis beneficiare consenserit, terram suam in camera Regis sibi abjudicatam sciat, & quidquid beneficii pro ipsa *Advocatia* tenebat, de manu Regis, se amissurum noverit. Porro Sub-Advocatus in villis ad Abbatiam pertinentibus nihil aliud juris habebit, nisi per singulos annos de unaquaq; domo denarium unum, gallinam unam, avenæ sextarium unum &c. Erat autem primarium illorum munus, (1) Ecclesiæ & Monasteria, bona & homines eorum in mundiburdum, seu tutelam & patrocinium recipere. Inde ipsi *Mundiburdii* dicti. (2) fundationes, oblationes, donationes &c. à fidelibus hominibus, seu ipsis Episcopis, & Abbatibus factas Ecclesiis, majoris fidei gratiâ acceptare & confirmare. Cùm *Conradus II.* anno MXXVIII, Kal. Jul. indict. XI. Imperii sui anno primo, curtem *Godelevesheim*, in justè Monasterio subtractam, *Trutmaro* Abbatii Corbeiensi, restitueret, Monasterii *Advocatus*, jussu Imperatorio, eam recepit. Testes inter sunt *Hunfredus Archi-Episcopus*, *Meinvercus Episcopus Paderbornensis*, *Godehardus Hildesemensis Episcopus*, *Sifridus Episcopus*, *Odalricus Cancellarius*, *Astulfus*, *Sigibertus*, *Bernardus Dux* &c. (3) cognoscere & dicere juri in causis criminalibus, seu majoribus, (ut *Fridericus Halberstadensis* vocat) super furto, stupri, rapinis, incendiis &c. a quibus abstinere oportet religiosos homines. (1)

*mutuus
consensus
Abb. &c. &
Advocat.*

§. XV. Uti verò in scitis, seu invitis Abbatibus, vel Episcopis, nihil agebant *Advocati* legitimè aut validè: ita vicissim illi, sine horum consentiu & autoritate,

(i) In privil. Reichersberg. p. 202. & 210. (k) I. c. (1) Vid. Meibom. de orig. Helmestad.

autoritate, nihil ratificabant. In dedicatione basilicæ in monte sancto è regione civitatis Huxariæ, à Wernero Abbe Corbeiensi XX. anno MXXVIII. fundatae dicit Abbas: *Advocato suo Ottone Duce assidente, & traditionem confirmante, Popponem* (Antistitem Paderborn.) banno suo hæc acta semel arque iterum, & tertio confirmasse. Cùm Folemarus I., Abbas ibidem IX., [non Bovo III. (m)] Monasterium Westergroningense ad Bodam, instituti Westergron-
Benedictini, anno DCCCCXXXVI. ex hereditate Sifridi, Comitis Walbec-ningen,
ensis, (n) vel Marchionis Misniae & Lusatiae, (o) conderet, traditionem suam fecit adstante Hogero, Advocato suo. (p) Ello quidam, Ministerialis Ecclesiæ Gerentodensis, allodium suum, duos videlicet mansos in Bikelinge, venditurus, more svelto Hedvigi, Abbatissæ Gerentodensi, primùm, deinde Ecclesiæ ejusdem Ministerialibus, obtulerat. Cùm vero nullum reperiret emtorem, ut libere, sine suorum querela, vel vendere, vel donare sibi integrum foret, in præsentia Abbatissæ, à comparibus suis & petit & obtinuit. Hic Ello in claustro Huyesburgensi factus postea conversus, duos istos mansos cœnobio adjecit. Accidit autem, ut quidam Erpo, qui filiam ejus in matrimonio habuerat, ex quo ea filium suscepit, hosce mansos jure quasi hereditatio repeteret. Tandem res composita. Quæ ut firmior haberetur, in conspectu Abbatissæ, præsentibus multis aliis, id ore digitoque confirmavit Erpo, acceptis VII. talentis. Hinc Ecclesia Huyesburgensis multis annis legitimè & quietè hos mansos retinuit, donec lis extincta renasceretur. Filia squidem Erponis Orda, quæ adhuc puella cum patre suo dictis mansis omnino renunciarat, nunc Rodolfo Gerstorpio nupta, quasi veri nescia, rixas hasce recoxit. Habitò ultrò ciroque consultationibus, lex & æquum Huyesburg tandem faverat. Quod ut stabile & inconcussum retineret, Rodolfo, & conjugi ejus, tria talenta persolvit, præsentibus Friderico Palatino, ejusdem Ecclesiæ *Advocato*, & duobus filiis Athelberti Marchionis, videlicet Athelberto Comite & fratre suo Bernardo, Poppone, Comite Blanckenburgico, Burcardo de Valckenstein, Wernero de Arnensted, Gardolfo de Hadmersleve, Roperto de Langele, Friderico de Hackeburn, Guntero de Wiggenleve, Ministerialibus Gerentodensis: Friderico, Arnoldo, Friderico Nezil, & fratre ejus Ludolfo, Hermanno, Hilderico & fratre ejus, Friderico de Waledale, Joanne, & fratre ejus Hermanno, Herdungo, Conone, Alexandro, & fratre ejus Gevehardo, & Ludolfo de Gatersleve, Nothungo, Alverico, Otholrico & fratre ejus Engelmaro, Ministerialibus Quedlinburgensis: Friderico, Hermanno de Ditsfort, Friderico juniore & Otholrico de Horden. Hæc omnia Udalricus Antistes confirmat, & transgressores fulmine anathematis ferit. Bertoldus Hennebergicus potestatem dederat Fratribus in

(D d d d) 2

Gottesau,

(m) Bucelin. Germ. sacr. P. III. p. 55. a. (n) Meibom. chron. Walbecc. pag. 2.

(o) D. Mirus in encæniis Halberstad. (p) Meibom. in not. ad chron. Corbeiens.

Gottesan, Abbatem etiam amovendi, cum praescitu tamen Comitis regnantis, & Advocati Monastici. (q)

*duo simul
Advocati,* §. XVI. Interdum una Ecclesia duos, imò plures habuit *Advocatos*, diverso tamen respectu. Cùm Mauritus, Comes Spiegelbergicus, Abbas Corbeiensis XLVI., non anno MCCCCXLIV., ut Letzner. vult, (r) sed (quod alibi rectius notavit) MCCCCXXXIV. (s) cùm Ottone Brunsvicensi, Uslarie residente, pacem fecisset sanctam & inviolabilem, eumque, eeu nobilem *Advocatum* suum, receperisset; & confirmasset, eodem anno feria quintà ante festum corporis Christi Eudovicum, Hasliæ Principem, eriam *Protectorem*, seu *Advocatum* elegit contra Westfalos, aliâ tamen intentione.

*sunt amoti
sunt?* §. XVII. Cùm verò *Advocati* vel absolutam subjectionem, aliave insignia jura sibi attribuerent, vel etiam gravia servitia Monasteriis violenter obtruderent; non raro etiam duo Magnates de jure unius *advocatia* sibi invicem litem moverent, eujus rei luculentum exemplum habemus in Albenfi monasterio, (vulgò Herren Albe) Ordin. Cisterc., Dicæc. Spirensis, iplo dicente Rudolfo I. Imp. (t) (Servitia verò, quæ *Advocati*, seu *conditionati Protectores*, per abusum, vel singularem conventionem exigere solebant, erant, monachos cum suis in clauстро, gangriis, curiis, molendinis, rebus & possessionibus, tam habitis quam habendis, & villis specialiter gravare in postulatione, ablatione, vel extorsione frumenti, vini, animalium, canum, pullorum, denariorum, sceni, pabuli, Holtzrechti / Hertrechti / Dube / Frevel / Steure / Bethe / Vogte-Habern / & præcipue venatoribus, canibus & vecturis &c.) Rapacitus tandem & injustitia plerorumque *Advocatorum* commovit Imperatores, Pontifices, & Abbates, ut eos seculo XII. aut initio XIII. amoverent, omni jure *Advocatia* plurimis in locis extinèto. Affert Gelenius (u) tres bullas Honorii III., omnes uno eodemque Pontificatus anno, quinto scilicet, qui fuit Christi MCCCXL ad Colonenses prescriptas. Prima vehementer infectatur insolentias *Advocatorum*: altera vacantes *advocatias* verat cuiquam conterre. Tertia prohibet, ne quæ oppignorationes fiant ab *Advocatis*. Prima hujus tenoris est:

*Bulla Hono-
riti III.* **H**ONORIUS Episcopus, servus servorum DEI, Venerabilibus Fratribus, Archi-Episcopo Colonensi, & ejus Suffraganeis, salutem & Apostolicam benedictionem. Si Ecclesiarum *Advocati* significatum sui nominis atenderent, ut deberent, studerent eas, ob reverentiam *Advocati* cœlestis, cui speciali titulo sunt adscriptæ, fovere beneficis & viribus defensare: Sed, quod dolentes referimus, nonnulli eorum habentes

velamen

(q) Spangenbergs. L. L. chror. Henneb. - 39. (r) hist. Ludov. pii edit. sec. c. 29. (s) l.c. c. 68. p. 146. Conf. das Braunschw. Wölfenbüttel. Gegen & Monist. edit. ibid. 1671. pag. 63. Und in Beylagen num. 11. (t) vid. Document. Würzburg. cit. p. 137. (u) in hist. vita Engelberti, Coloniæ Archi-Episcopi.

velamen malitia, libertatem in bonis ecclesiasticis, in quibus *advocationis* jus obtinent, non solum prodigiis liter debacchantur, verum etiam ea diripiunt ut *prædones*. Quod Ecclesia Coloniensis provinciae jugiter experiri coguntur, sicut eam nobis transmissa conquestio patefacit. Quia igitur zelus nos comedit domus DEI, Fraternitati Vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus singuli prosequentes proprium interesse, & quali *collo uno* & *humero uno* Ecclesiarum onera comportantes, *Advocatos* ipsos, ut contenti justis, & ab antiquo statutis stipendiis, ab Ecclesiarum molestiis conquietcant, moneatis prudenter, & efficaciter inducatis. Quod si forsitan vestris monitis non acquieverint, ne medicinalis Petri gladius in manu vestra torpere rubigine videatur, in eos, juxta quantitatem & qualitatem culparum, intendatis & remittatis, appellatione postposita, rigorem Ecclesiastice disciplinæ: ita quod Ecclesia ab hujusmodi oppressione respirent, & Vos exinde mereamini apud DEUM & homines commendari. Datum Lateranen Kal. Mart. Pontificatus nostri anno quinto.

§. XVIII. Audiverat haec tenus Fridericus I., Episcopus Halberstadiensis, è Comitibus nostris Kirchbergicis, gemitus & suspiria Ecclesiarum sua- berstad. Ad rum, cun primis Huyesburgensis, viderat insolentiam & malitiam *Advocato- vocat. in-* rum, quā velut in servitutem luti laterumq; redigebantur sancta limina, ita, *sensus*, ut non amplius simplicem censem obtinere potuerint de bonis suis, sub tali & tanta tyrannide constituta, secundum lamentationes Meinhardi Episcopi. (w) Adhibuit ergo in consilium Canonicis Halberstadiensibus, aliisque bonis & prudentibus Viris, placuit perpetua Monasterii libertas, non obstantibus ejusdem privilegiis, huic sanctiōni contrariis. Legi sanè merentur literæ ejus, haud uno asterisco dignæ.

IN nomine Sanctæ & Individuæ Trinitatis, Amen. *Fredericus*, *Dei gratia* *littera ejus*, Sanctæ Ecclesie Halberstadiensis Episcopus in perpetuum. *Advocatorum* malitia, quæ diebus his malis in Ecclesiis DEI descevire consuevit, nos amononet & compellit, ut ea, quæ ad earum liberationem perpetuam per nostram providentiam & laborem rationabiliter fuerunt ordinata, contra varios futurorum incursus, qui veluti flagellum inundans in casu subseguente frequenter emergunt, tam valido nostræ firmitatis munimine roboremus, ut & facti nostri memoria quod in se proficuum continet, pariter & honorem, sub tali vigore consistat ac labore, quatenus à posteris inviolabiliter obseretur, & nullum à temeritate malorum contradictionis obstaculum sentire valeat in futurum. Eapropter notum esse volumus universis Christi fidelibus, tam præsentis temporis quam futuri, Quod, cùm Nos Ecclesiarum Nobis in Domino suffragancium clamorem assiduum, ex filiorum querimonia, super *Advocatorum* violen-
(Dddd) 3 tiam

(vv) In lit. anno 1244.

tiam in cordis nostri amaritudine s^epius audiremus, & Dilectus fidelis noster, Vir Nobilis & DEO devotus *Sifridus*, Comes de *Blanckenborch*, qui *advocatiam Monasterii de Huyesborch*, ex dilectorum filiorum Abbatis, Prioris, ac totius Conventus electione, sub DEI timore pridem procurabat, manifestam *Advocatorum* malitiam unā cum Nobiscum prospiceret, in se reversus timuit, si *Advocatiam* sibi ex electione commissam usque in finem vitæ teneret, Monasterio sub libertate sua graye dispensum imminere. Volens hac in parte & saluti sua consilere, & Monasterio præcavere, ne, post mortem sui ipsius, quisquam heredum suorum juris aliquid in *Advocatia* sibi vendicare valeret, sicut eam de manu Abbatis regendam suscepit, ita etiam in manus ejusdem absolutè resignavit eandem, petens à Nobis humiliter & devotè quatenus cœnobio, commisso Nobis in animam, pro debito nostro consulere dignaremur. Nos igitur devotionem ipsius in Domino commendantes, & super ordinatione cœnobii tam ipsius, quam Majoris Capituli nostri, opportunum consilium requirentes, invenimus tandem, sanum & utilissimum fore, Monasterium perpetuâ libertate gaudere, & nullius *Advocati* importunitate, vel potentia intollerabili, quā plures premuntur Ecclesiæ, & quasi in servitutem luti & laterum sunt redacta, de cetero prægravari. Unde licet Monasterium memoratum, super libertate electionis *Advocati*, plura & valida privilegia noscatur habere, tamen, si ancilla partem aliquam cum libera in eis obtinere videtur, illam penitus ejiciendam decrevimus, in hoc privilegio de prudentium consilio statuentes, ut deinceps prorsus liberum sit hac in parte, & tali libertate pro suo commodo perfruatur, ut nullum eligat, nullum unquam habeat *Advocatum*; & in causis majoribus, impote furti, raptū, & sanguinis, quas Religiosos non expedit trahere personas, eam dilecta in Christo filio *Sifrido* Abbat, suisque Successoribus, gratiam facientes, ut in causis talibus mundiburdum statuant, qui, vice & auctoritate nostrâ, judicet, quæ fuerint in judicandis: mutatis tamen præsentis temporis personis hujusmodi, ne, propter hujus vacationis frequentiam, pedem in *advocatiam* subtili malignatione figere valeant, & in ea sibi juris aliquid vendicare. Si etiam causæ tales emergerint, quæ vires Abbatis excedere videantur, Nós ex tunc, ad vocationem ipsius, ei fideliter cooperabimur judicando: ipse autem omne, quod exinde provenerit, emolumentum habebit. In hunc modum volumus, ut hujus *advocatia* libertas, quæ nostris in diebus per DEI gratiam nostramque promotionem restituta est libertati, penes *Huyesburgense* cœnobium, secundum præmissa, nunc & in perpetuum libere conquiescat. Unde etiam, ut præfato cœnobio, Nobis in Domino dilecto, per omnia caueamus, maximè, cùm utroque jure, utroque gladio, & spirituali & temporali gau-

gaudeamus imperio, & regere ac defensare idem utroq, gladio teneamur, Venerabiles Dominos hujus Sanctæ Halberstadenis Ecclesiæ Episcopos universos monemus, in Domino rogamus, attente consulimus eis fide sincerâ, in remissionem suorum, his, peccaminum injungentes, & ad validam totius firmitatis cautelam, per Patrem & Filium & Spiritum Sanctum districti inhibentes eisdem, ne propter blandas amicorum adulantium præces, vel propter munera, quæ excœcant, dictam *advocatiam*, quæ proflus libera est, alicui hominum, tanquam ignari libertatis præmissæ, impheodare vel obligare præsumant, nec excucionem aliquam, quacunque etiam necessitate eos cogente, contra voluntatem Abbatis & Conventus, faciant in eadem. Nos attem recognoscimus, & præsentis scripti privilegiò protestamur, quod, si malignari vellemus, quod absit à Nobis, nequaquam eam obligare, vel impheodare, vel excucionem facere aliquo modo possemus in ipsa: quod maximè, propter salutare medium, tam à Nobis, quam à nostris successoribus statuimus inviolabiliter obserendum, ne cœnobium memoratum per ea, quæ præmisimus, in servitutem aliquam redigatur, de qua sine gravi rerum dispendio & labore subito resurgere non valeret. Ad hæc Nos, qui, propter Ejus reverentiam, quam Filius nihil negans honorat, prædictum ejus cœnobium speciali ejus dilectione diligimus, & semper intendimus honorare, libertatem *Advocatæ* cum omnibus bonis, quæ nunc possidet, vel in futurum justo titulo poterit adipisci, sub nostram Episcopalem protectionem suscipimus, & banno nostro Synodali confirmantes ea Monasterio memorato, sub interminatione anathematis, districti inhibemus, ne quis quacunque præsumptione temerariâ Dilectos Filios, Abbatem & Fratres, in eis molestare vel prægravare prælummat. Si quis attem, svadente Diabolo, hoc attemptare prælumserit, indignationem DEI Omnipotentis, ac Beatorum Apostolorum Petri ac Pauli, & nostri anathematis vinculum se noverit incidisse. Hujus rei testes sunt *Meynhardus*, Major Præpositus, *Arnoldus Decanus*, *Anno Præpositus*, *Almarus*, *S. Pauli Præpositus*, *Arnoldus*, Archi-Dyaconus in Oschersleve, *Cunradus*, Erfordiensis Præpositus, *Borchardus Recheborch*, Præpositus, *Conradus*, *S. Mariae Præpositus*, *Bernardus*, Vice-Dominus noster, *Ludolfus de Sladem*, *Bardolfus de Meynersem*, *Joannes Scolasticus*, *Albertus*, Præpositus de Bureslo, *Elgerus*, Præpositus Goslariensis, *Conradus de Vrobure*, *Tydericus Camerarius*, *Otto*, *Richardus*, Sacerdotes majoris Ecclesiæ nostræ: *Conventuales*, *Joannes de Ilseneborch*, *Hinricus de Cunradesborch*, *Cesarius de Hildesleve*, *Fredericus de Lutter*, *Albericus Laici*, *Tydericus major Advocatus*, *Wernerus & Conradus* fratres de Suseleitz, *Hugoldus & Hermannus* Fratres de Scherenbecke, *Hermannus de Harbecke*, *Joannes de Gatersleve*, *Hinricus de Cruge*, *Gerhardus de*

de Papstorp, Tydericus Marschaleus, Cunnemannus de Badesleve, & alii quās-
plures. Acta sunt hæc anno Dominicæ Incarnationis ac nostræ repara-
tionis MCCXX, indictione VIII, Præsidente S. Romanæ Sedi Reveren-
dissimo Patre Papa Honorio, hujus nominis III. Regnante Serenissimo Do-
mino nostro Frederico, Romanorum Imperatore semper Augusto. Et ne
super præmissis omnibus aliquod posteritati, & præcipue nostris Succel-
foribus, dubium generetur, hanc paginam inde conscribi, & tam sigillo
nostro, quām Majoris Ecclesia, ac Conventū antedicti, fecimus insigniri,
maximè ob eam causam, ut eisdem nostris Successoribus tantò apertius
detur intelligi, quod libertatem præmissam sacerdotio cœnobio debeant
illibatam in secula conservare, quod eis iteratò in ipsorum animas diligenter
injungimus, Venerabile cœnobium, cum omnibus ad idem pertinenibus,
cum attentione devota eis commendantes in Ipso, qui pro nostra salute
pendens in cruce Matrem Virginem Virgini commendabat. Datum Hal-
berstad per manum Tyderici Notarii nostri.

*Heitharric.
Werbi-
nens.*

*hist. ridicu-
la,*

§. XIX. Porrò rapacitatem *Advocatorum* testabitur quoque *Hei-*
thanricus, Werthinensis ad Ruram Prælatus, qui graves querelas detulerat
ad Conradum II. Imp. annō MXXXVI. adversus Hermannum Comitem,
Advocatum suum, Virum inter Westfalos potentem, quod is multis injuriis
tam se, quām familiam sui Monasterii divexārat: adversus quem Cæsar VI.
*Id. Octobr. acre rescriptum dedit in *Tuilide*, certoque agrorum stipendio*
*eum jussit esse contentum. (x) Lepida historia, quam Autor *chronici Mon-**

titū sereni (y) his verbis narrat: *Advocatia Ecclesie Pigaviensis* immediatè
ad Imperatorem pertinebat, nec cuiquam jure feudi conferri poterat, sed
habebat potestatem eligendi Abbas, ad quantum temporis spatum vole-
bat, quemcunque sibi videbat expedire. *Philippus autem Rex* *advocatiam*
*hanc Tiderico, Comiti Sommersenburgico, qui etiam de *Groitz* dictus est, contra*
privilegium istius Ecclesie, concessit, qui eam procaciter usurpans, &
cives Pigavienses sibi violenter servite compellens, nec ab ipsius Abbatis
injuriis temperavit. Nam & ab hominibus ipsius aliquando captivatus
est, & ab ipso ab Ecclesia Pigaviensi expulsus, per annum integrum in
*castro *Wirbane à Bernardo*, Duce Saxonie, receptus, cum suis commo-*
ratus est. Accidit autem, ut Officiales Comitis vinum de vinea Abbatis
*qua est in villa *Hilptiz*, auferrent, *Groitz* ad castrum Comitis deducen-*

dum. Quo comperto, Abbas eos, qui circa se erant, armatos misit,
*ut eos, si esset possibile, prohiberent. Habens verò *dextrarium* electum,*

qui etiam propter ipsum notissimus erat, unum servorum suorum, qui

*Bruno dicebatur, habitu suo, i.e. *cappâ* indutum, in eo misit, præci-*

piens, ut ille signum ducens ceteros anteiret. Illis itaque cum vino jam

receden-

(x) Schaten. T. I. Annal. Paderborn. ad h. a. p. 510. seq. (y) p. 147. & 149. seq.

recedentibus, Viri Abbatis eos cum festinatione infecuti sunt. Quorum unus post tergum respiciens, & signiferum illum cappatum videns, equumque agnoscens, Abbatem venire vociferatus est. Tantus autem repente metus custodes illos invasit, ut, relictis curribus, priusquam in aliquo hostes experientur, solum fuga præsidium quærerent, cum tamen eis, quos fugiebant, numero longè præstantiores fuissent. Isti verò, curribus cum vino ablatis, *Wirbene* reverti, non sine jucunditate ab Abbe suscepisti sunt. Splendidissimum cœnobium *Mulbronnense*, à mulis ita dictum, Diœces. Spirensis, sub regula S. Benedicti & constitutionibus Cistertien-sium, fundatum à Waltero de Lomershaim, adjuvante Güntero, Episcopo Spirensi, Comite de *Liningen*, AC. MCXLVIII., inedio ferè itinere inter *Pfortzheimum* Marchionum Badensium, & *Brettam*, Palatinorum Rheni civitates, quod *Eugenius III.* ipsò anno fundationis in protectionem Sedis Apostolicæ suscepit, & *Frid. I. Imp.* confirmavit, statuitque, nullum nisi Cæsalē habere *Advocatum*, uti reliqua hujus Ordinis monasteria ha-bent. *Walterus* iste in antiquis tabulis dicitur *Vir Nobilis*, & ex antiqua prosapia in utragq; Parentum linea liber, & dum seculo militaret, moribus compositus, ing. armis satis strenuus. Idem verò *Fridericus* anno MCLXXVIII. se *Advocatum* Spirensis Ecclesiæ vocat ratione *Ducatus Sveviæ*. (z)

§. XX. Cives Fuldenses, Abbat non magis, quam toti Congrega-tionis infensi infestique, per fœdera & occultas coitiones sese applicantes vocati *Advocato Fuldensi*, *Joanni*, Comiti à *Zigenhayn*, anno MCCCXXXI. *Fuld.* cœco & populari motu impetum faciebant in vetus oppidum, Præsulis arcem cum munitissima turri protuebant sternebantque, faces injiciebant curiae, annonam, pecus, supellecilem diripiebant, eodemque furore Decanum, cœnobitas aggressi, agebant pellebantque extra septa & do-micilia, & familiari omni re despoliabant. Nec intacta à rapinis & incendiis rabiose multitudinis Monasteria Montium S. Petri & Deiparae Virginis. Præf. inter hæc, cum tanto furori non par esset reprimendo, conticinio noctis Ecclesiæ turrem occupat, manum suorum advocat, familiam armat, & quicquid in supellecile, vetustis scripturis, ac bibliotheca eximium & præstans, mittit in tutiora. Inde congressi cum Co-mitis manu familiares Abbatis velitariæ pugnâ, LXX. stirpis probæ milites & armigeros in certamine capiunt, ipseque Comes *Joannes Zigenhay-nius* ad *Schlitzium* oppidum usque fugâ elapsus, nihil proprius ibi, quam ut captus cederet Abbat. Reliqua tibi dicet *Christoph. Brover.* (a)

§. XXI. Annō MCCXXIX. *Gernotus* Abbas Nuenburgensis, cui *Abbas ex-cum Henrico, Alcaniæ Comite*, ob nobilem Ecclesiæ suæ *Advocatiam* cœcatus, male conveniebat, à Ministris Principis captus & excœcatus est. Lin-

(Eee) gyam

(z) Cruf. P. II. Annal. L. II. (a) L. IV. Antiq. Fuld. p. 321.

gvam quoque eidem resecuissent, nisi illa violenter retracta plenam sectionem fecellisset. Quod tamen ob id impeditius loqueretur, lasam particulam per Chiturgum truncari, ac partem reliquam ad naturalem modum fecit reformati. (b) Recentiores ajunt, id factum ob scortationes, quas is cum *Sophia*, Abbatissa Quedlinburgensi, exercuerat, adduntque, etiam castratum fuisse Abbatem. Crudele profecto hoc fuit facinus, & à Clericis tanti aestimatum, ut propterea sacrorum celebratio per totum Magdeburgensem Archi-Episcopatum, ac viciniam omnem suspendetur. (c) Certè nec *Gernotus*, nec *Sophia* sine criminibus fuit, itaque hæc ab *Henrico VI.* *Friderici II.* Imp. F. loco mota, potissimum id agentibus *Henrico Anhaltino & Hojero*, Comite Valckensteinio. (d) Verùm quia *Henricus ab Alberto*, Archi-Episcopo Magdeburgico, excommunicabatur, Romam profectus ille, ab *Honorio III.* anathematis solutionem petit & obtinuit. (e)

*quebus
Gerenrod.*

§. XXII. De rapacitate & exactionibus *Hermannii*, Marchionis Badensis, *Advocati Albæ Dominorum*, vide *Documenta rediviva Monasteriorum in Ducatu Würtenbergico*; (f) *Advocatorum* verò Illustris Ecclesie *Gerenroden* prolixius loquitur Archi-Episcopus Moguntinus apud *Hoppenrodi*um. (g) Conquestæ nimirum erant Sedi Moguntinæ Abbatissa & Sorores *Gerenrodenses*, quod *Advocati* istius Ecclesie tam immodicis exactionibus & servitiis aggravarent homines & colonos ipsius, ut non possint solvere debitos sibi census. Ideo Præfuli Halberstad. *archipolitica* auctoritate mandat violentiam illam detestabilem & corruptelam extirpare. Cùm enim nonnulli *Advocati* Ecclesiarum, praetextu defensionis, in *Advocatos* eâ conditione assumti, ut stipendiis certis & servitiis spontaneo deputatis Ecclesiarum jura, possessiones, & homines defendere deberent, facti sunt ex defensoribus offensores, & eo, quod tam immoderatis exactionibus & servitiis aggravent homines, ut non possint propriis Dominis exsolvere debitos census suos, aliasque illicitas dividentes *Advocatias* in partes inferioribus suis, in grave Ecclesiarum dispendium, eas infeudare præsumant. Quia verò puerile meretur amictum, qui concessa sibi abutitur potestate, statuit, quod sponte assignatis ipsis sibi stipendiis & servitiis sint contenti, prout coram Imperio est obtentum, Ecclesiarum jura, possessiones & homines defendant & protegant,

(b) Chr. mont. seren. ad ann. 1219. p. 132. (c) id. ad ann. 1223. p. 153. (d) id. ad ann. 1224. Chron. Magdeb. Anonymi T. II. rer. Germ. Meibom. p. 330. dicit, Abbatem fuisse combustum, & Abbatissam repulsam ejectamque de castro pro suis deliciis. (e) Vid. hist. Anhaltin. D. Sagittar. c. 2. §. 18. (f) p. 154. (g) in annalib. Gerenrodens. sub Mechtilde Abbatissa IX. T. II. rer. Germ. Meib. p. 435.

gant, (ut tenentur,) nihil aliud potestatis & juris sibi in eorum redditibus, juribus, possessionibus & hominibus usurpantes; redintegrent *advocatias*, quas in partes dilacerasse & suis inferioribus infeudasse noscitur. Feudatarii eas occupatas dimittant. Quod si non fecerint, infra mensem, moniti per ordinarios, vel alios superiores, ipse *Advocatus*, & suus feudatarius, ad id faciendum per excommunicationis & interdicti sententiam compellantur. Dat. Erfordiae VI. I. Cal. Januar. anno MCCLXXXIX. Adde, quæ Brusch. habet, (h) de Zviefalensi cœnobio agens.

§. XXIII. *Injustitiam* verò *Advocatorum* recensabit *Henricus Claudius injustitis apud Broyverum.* (i) Fuerant hactenus inter *Fuldensem* & *Hersfeldensem* Ecclesiam innumeræ seditiones, contentiones & homicidia. Quas ut toleraret Imperator, mandat, ut si quis ex familia utriusque Ecclesiæ aliquem servorum, vel *S. Bonifacii*, seu *S. Wigberti*, inequatur, & armata manu ad occidendum, seu deprædandum curtem ejus, seu domum, infingat, eumque impugnet, illi, qui facti hujus dux & princeps fuerit, corium tollatur & capilli, & utraq; maxilla ferro candente comburatur, reliqui sequaces cute & capillis priventur. Si autem aliquis occidatur, seu vulneretur, autor *Weregeldum* Ecclesiæ, cuius homo occisus vel truncatus est, restituat. Si verò *Advocatus* aut mercede conductus, seu misericordiæ amicorum motus, istud constitutum adimplere noluerit, *advocatione* careat, & gratiam Regni amittat, nisi juramento probârit, se invasorem reperire haud potuisse, quamprimum autem invenerit, judicium & justitiam se facturum. *Weregeldus*, seu *Weregelda*, antiquis Germanis æstimatis *Weregeldus*, pretium est. In veteri Juris Saxonici *peculo* pretium, quô quis mortuum huius, damis man einen Todten verbüßt / i. e. 24. alte Schoel/ est glossa marginalis. *Weregelthef*, cuius vita pretio, pro capitib; sui æstimari ratione, persoluto redimatur, putâ occulti latrocini; reus; secus autem, si manifesti. (k) Multa etiam gravamina & damna Ecclesia *S. Mariæ* Halberstad. abs *Advocatis* sustinuit, ut ex privilegio *Henrici VI. Imp.* anno MCXCII. Ind. X. XIII. Kal. Mart. dat. clariss. patet. (l) *De Porta*, à gravaminibus *Advocatorum* liberata, vide *M. Justin. Pertuch.* (m)

§. XXIV. Quidam igitur *Advocati* malitiam seculi expendentes, *Advocati* salutisque suæ memores, sponte resignârunt, ut *Rudolfus Comes Palatinus* de Tübingen, qui resignabat jus *advocatio* Monasterii *Blaubeurenensis* signans, Ord. S. Bened., Diœces. Constantiens., anno MCCLXVII. (n) *Sigfridus*, Comes *Blanckenburgicus*, *advocatiam Huyesburgensem* anno MCCXX.

(Eeee) 2

Sigfrido

(h) In descript. Monast. Germ. f. 184. (i) L. II. Antiq. Fuld. c. 15. (k) D. Zimmerman, analœct. miscell. mens. XII. p. 663. (l) vid. D. Sagittar. Hist. Halberstad. §. 55. p. 44. seq. (m) in chron. Portensis. p. 58. & 61. (n) vid. cit. Documenta reditura p. 916.

Sigfrido I. Abbatii absolutè reddidit, approbante hoc Friderico, Episcopo Halberstad., qui omnem *advocatiam* sustulit, (o) gratiam hanc specialem faciens Archimandritæ, ut in *causis majoribus* e. g. *furti, raptu& sanguini*, quas non expedit tractare religiosas personas, *mundiburdum* statuat, qui judicet, quæ fuerint in *judicandis*, i. e. interprete *Innocentio IV.*, qui puniat *furtu, raptu, & sanguinis vindictam requirentia*. Sed antiquata nunc hæc Friderici Kirchbergici sanctio, cùm Fridericus III. Potentissimus Princeps (cui vitam & triumfos vovemus innumeros!) cuiq; suum spondeat, & largiatur, ipsique Vicario suo Dominus claves vitæ & mortis longè latèque dederit, adeoque potentiùs Friderico Halberstadensi *utroq; jure, utroq; gladio, & spirituali & temporali gaudeat imperio*, cōque regere & defendere valeat feliciter omnes sibi subjectos. Ipsi Reges & Pontifices Romani, ut *Honorius II.* (cujus bulla data est Laterani Non. Decemb. Indict. XII. anno MCXXVIII. Pontificatus sui anno quarto,) omnia bona & privilegia monastica integra & quieta tantum cupiebant *salvâ Diaœsanis Episcopi justitiâ & reverentiâ, salvâ debitâ Eius reverentiâ*, infit *Innocent. II.* (dat. Pisis per manum *Alverici*, S. Rom. Eccles. Diaconi Cardinal. & Cancellarii, VI. Id. Jun. Indict. XIII. anno MCXXXV. Pontificatus sui anno VI.) & *canonica justitiâ*, Adrian. IV. VI. Id. Aug. Indict. IV. anno MCLVI. Pontificatus sui II. & Cœlestin. III. in bulla dat. Lateran. per manum *Centii*, S. Lucia in Orthea Diaconi Cardinal. & Cancellar. tert. Non. Maj. Indict. XV. anno MCXCVII. Pontificatus sui anno VII. Cùm omnium rerum in hoc universo vicissitudo sit, cœnobia utique non semper antiquam servabunt faciem. Vix autem me contineo, quin confirmationem *Innocentii IV.* subjungam.

Bulla Innocent. IV.

Innocentius Episcopus, servus servorum DEI, Dilectis Filiis Abbati & Conventui Monasterii de *Huysborch*, Ordinis Sancti Benedicti, Halberstadiensis Diœcesis, salutem & Apostolicam benedictionem. Ex parte vestra fuit propositum coram Nobis, quod claræ memorie *Sifridus*, Comes de *Blanckenborch*, vestigi Monasterii *Advocatus*, prudenter attendens, quod *Advocatus Ecclesiæ* idem intelligi debeat quod *defensor*. Quia tamen nonnulli, obmissio *defensionis* effectu, retinentes nomen impropriè *Advocati*, frequenter Ecclesiis magis obsunt quam prosunt, plus sunt oneri quam honori, & per quos debent defensari Ecclesiæ, multociens molestantur, ac per hoc volens in posterum indemnitati dicti Monasterii præcavere, *Jus advocariae*, quod in ipso habuerat, in manibus quondam S. Prædecessoris tui similiter Abbatis liberè & perpetuo resignavit: nihil in eo suis heredibus penitus reservando. Unde bonæ memorie F. Episcopus Halberstadiensis, Diœcesanus vester, sui Capituli accedente consensu,

(o) Vid. §. 18.

seniu, duxit deliberatione provida protestandum, ut nullus de cetero *jus Advocatis* sibi vendicet in eodem, concedens vobis potestatem, eligendi personam, quæ *mundiburdus* vulgariter nuncupatur, quæ puniat furtæ, raptu, & quæ sanguinis vindictam requirunt; quæ per Religiosos non est licitum exerceri, prout in literis inde confessis plenius continetur. Quare Nobis humiliter supplicasti, ut, quæ ab ipsis, Episcopo & Comite, facta sunt in hac parte, Apostolico curialem munimine corroborari. Nos igitur vestris supplicationibus inclinati, resignationem, statutum & concessionem hujusmodi, sicut providè facta sunt, auctoritate Apostolicâ confirmamus, & præsentis scripti patrocinio cōmunicimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare præsumferit, indignationem Omnipotentis DEI & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum. Datum Lugduni XIII, Kal. April, Pontificatus nostri anno secundo.

§. XXV. At *Sigfridi Blanckenburgici* heredes bolum istum ægrè sibi *vastatio Ec-*
patiebantur eripi. Ideò *Henricus Comes Ecclesiam Huyesburgensem & clesiasticum.*
Halberstadensem rapinis & incendiis anno MCCXLIX, miserè vastabat.
Meinhardus verò *Episcopus murum & clypeum* se opposuit ad libertatem
Monasterii ex integro conservandam. Interim *Ludolfus*, Abbas Huyes-
burgensis XI. Ecclesiae Halberstadensi CL. marcas pro damno, abs *Hen-
rico* illato, restituisse dicitur.

IN nomine Sanctæ & Individuæ Trinitatis. *Meynardus*, DEI gratiâ *lit. Mein-
Halberstadensis Ecclesiae Episcopus* in perpetuum. Notum sit omni- *hardi Epi-
bus* tam præsentibus quam futuris, quod cum *Comes Hinricus de Blan-
kenborch Ecclesiam Huyesburgensem* Nobis in DEO dilectam hostiliter in-
vaserit, eam rapinis & incendiis devastando, volens sibi jus *Advocatis*
in eadem Ecclesia temerè vendicare, Nos jamdictam Ecclesiam, Nobis
in animam commissam, indebetè devastari & gravari conspicientes,
volentes quoque ipsi Ecclesiae debitâ sollicitudine providere, Nos & Ec-
clesiam nostram pro defensione ipsius Ecclesiae *murum & clypeum* expo-
suimus, ad libertatem ipsius ex integro conservandam, ab omnibus An-
tecessoribus nostris sibi concessam, & præcipue à Venerabili Patre, Do-
mino *Frederico* Episcopo collatam, nec non à Sanctissimo Patre Domi-
no Papa *Innocentio* confirmatam, post placita diversa & expensas non
modicas, à memorato Comite damnum maximum sustinuimus & jactu-
ram. Itaque cum prædictum Comitem, post labores plurimos & ex-
pensas, revocassimus à læsione dictæ Ecclesiae, licet difficulter, dictus
Comes per compositionem amicabiliter inter Ecclesiam & ipsum factam,

(Eccc) 3 renun-

renunciavit penitus omni actioni & petitioni, si quam contra ipsam Ecclesiam super tali Advocatia videbatur habere. Quare Dilectus Nobis in Christo *Ludolfus*, Abbas Ecclesie, pro sui benivolentia, damnum Nobis, pro libertate Ecclesie suae, illatum, considerans & attendens, quasi *Vir providus & discretus*, cum Nos cerneret obligatos, tamen liberaliter & hilatiter nostris & Ecclesie nostrae subvenit indigentiis, in C. L. marcis, nostris in ea damnis & expensis, pro Ecclesia sua habitis, respondendo, ita tamen, ut de praedicta pecunia castrum & villicatio in Scheninge ad usus nostrae Ecclesie redundarent, & haec Ecclesie *Huyesburgensi* sint in testimonium perpetuum & munimen, si, quod absit, aliquis Successorum nostrorum contra ipsam Ecclesiam presumeret malignari. Nos pro DEI & Gloriosarum Genitricis ejus reverentia & honore praedictam *Huyesburgensem* Ecclesiam in eadem libertate, quam sub nostris viguit Antecessoribus, volentes liberam conservare, nec unquam confirmationem Domini Papae *Innocentii*, super ipsius libertate datam, infringere presumentes, scripti nostri munimine, nostro & Ecclesie nostrae sigillis roborare ac testimoiiis, ipsam prorsus liberam, nec unquam, propter blandas amicorum preces, aut munera excocantia, vel de alio quoconque cuiquam hominum infeodiati licitam protestamur. Hujus rei testes sunt *Hermannus* Praepositus, *Wigkerus* Decanus, *Borchardus* Vice-Dominus, *Cono*, *Rodolfus*, Portenarius, *Volradus* Scholasticus, *Evervvinus* Praepositus S. Bonifacii, *Ludolfus*, *Wittekindus*, *Heinricus*, *Hermannus*, *Christianus*, *Borchardus*, *Gerardus*, *Leutfriedus*, *Fredericus*, *Hermannus*, *Ludegerus*, *Ioannes*, *Ludolfus*, *Otto* de Vipech, *Otto* de Hertbeck, & *Otto* de Ircksleve, Majoris Ecclesie nostrae Canonici; *Tidericus* Decanus S. Mariæ, *Gevehardus* de Wernigrode, *Fredericus* de Kerberch, Comites: *Hinricus* de Eyensted, *Hinricus* de Ceringe, *Fredericus* de Hersleve, *Conradus* de Lere, *Hinricus* & *Tidericus* de Quensted, *Conradus* de Halberstad, *Gevardus* de Stage, *Nicol.* de Hoym, *Olricus* de Hordorp, *Hinricus* de Veltem, Milites, Ministeriales Ecclesie nostrae, & alii quam plures. Et ne talis ipsius Ecclesie libertas ab aliquo in posterum calumpniali valeat vel infringi, eam confirmavimus banno nostro, sub pena excommunicationis districtius inhibentes, ne quis contra eam temerè venire presumat. Si quis autem presumerit, indignationem DEI Omnipotentis & excommunicationis laqueum se noverit incurrisse. Actum & datum Halberstad anno Gratiae MCCXLIX. XVI. Kal. Jun. Pontificatus nostri anno VIII.

*renunciatio
Advocat.* §. XXVI. Demum anno MCCLI. *Sigfridus Blanckenburgicus* in placito generali ad altam arborem, beym hohen Baum/ omni juri, si quod in *Advocatiam* habere visus est, liberaliter nec non affectu sincero aeternum renunciavit.

Siffridus,

Sifridus, DEI gratiâ Comes de Blanckenborch, in perpetuum. Quoniam sea, quæ circa temporalia fiunt & ordinantur, negotia per intervallum temporis à memoria hominum elabuntur, nisi voce testium stabilita fuerint & firmata, præterea vivaci littera commendata, nec non sigillorum appensionibus æternata. Idcirco ad futuri temporis dubium penitus removendum, & quodquod ambiguum posteritati venturæ omnimodè amputandum, ea, quæ per Nos rationabiliter sincero fiunt ex affectu, scriptis dignum duxiimus commendare. Noverint igitur tam præsentes quam futuri, quod cum ad altam arborem, placitis ibidem generaliter indicatis, cum Principib⁹ & reliquis terræ Nobilib⁹ essemus & Nos pariter constituti, præsentibus Viris Nobilib⁹ & Honestis, videlicet Domino Meynardo, Venerabili Halberstadensi Episcopo, Wiger⁹ Decano, Volrado Præposito Walbicensi, Canonicis Halberstadensibus: Laicis vero Burchardo de Querenworde, Burchardo Filio ipsius, dilecto consanguineo nostro, Olrico Comite de Regenstein, & Gevehardo, Comite de Wernigrode, in præsentia Domini Ludolfi, Abbatis Ecclesiæ Huyesburgensis, & Tiderici de Alpenstede, Monachi Ecclesiæ ejusdem, recognovimus in aperto, nihil omnino juris in *advocatia* prædictæ Ecclesiæ Nos habere. Et renunciamus ex toto liberaliter & sincerè omni juri, si quod habemus in eadem, hâc fide bonâ nec non affectu sincero coram prædictis publicè protestantes. Igitur Nos, ad cantelam magis abundantem, ne Ecclesia tœpedicta calumpniis, seu versuciis nostrorum heredum inquietari, sive dispendio molestari valeat in futurum, animæ nostræ saluti, prout tenemur, ex debito duximus consulendum, nec non eidem Monasterio solerti industria ex integro præcavendum, & præterea ab heredibus nostris omnem suspcionis notulam abcidendam, & radicem extirpandam, bonâ delibera-
tione ac provida cuilibet prorsus impetionis, quemadmodum in loco supra dicto, *ad arborem* videlicet, recognovimus, sic nunc in perpetuum renunciâsse, Nos integraliter profitemur. Insuper actioni qualicunque & juri omni, si quod in præmissæ Ecclesiæ *advocatia* visi fuerimus habuisse, filiis nostris Hinrico, Sifrido, Hermanno, Burchardo præbentibus voluntarium arbitrium & assensum. Hujus rei testes sunt Otto, Comes junior de Valckenstein, Sifridus de Ditvorde, Arnold de Sandberg, Milites nostri Castrenses. Gerardus, Clericus Domini Abbatis de Huyesborch, Notarius, cuius præsens auctenticum est conscripturn, & alii quâplures. Et ut talis renunciatio *Advocatia* Ecclesiæ videlicet supra dictæ rata, inconvulta, irrefragabilis, & stabilis omni tempore permaneat & consistat, & ab omni inquietatione, impugnatione, & inpetione Successorum nostrorum heredum sit libera æternaliter & secura, prænomina Ecclesiæ in robur validum & testimonium sufficiens præsentem litteram

teram erogamus appensione nostri sigilli validissimè comunitam. Actum & datum Blanckenborch anno Dominicæ Incarnationis MCCLI. XIII. Kal. Maii.

*Advocati
Huysburg.*

§. XXVII. Fuit igitur primus cœnobii *Huyesburgensis* *Advocatus Fridericus*, Comes Palatinus Saxonie & Sommerseburgicus, abs *Alfrido*, Abbe secundo, electus. Otto postea, quintus Abbas, constituit *Willerum*, Militem *Eylenstedensem*; Quo defuncto *Henricus I.*, Abbas septimus, substituit *Sigfridum Blanckenburgicum*, sponte sub *Sigfrido I.* Abbe decimo resignantem. Ut igitur pricis temporibus munus *Advocatorum* latissimum erat, jurisdictionis *civilis* & *criminalis* administrationem complerens: ita progressu temporis Abbates illam ipsam usurpare cœperunt, solâ *criminali* *Advocatis* relictâ, quam pro arbitrio Abbates & Episcopi ad tempus in eos detulere, seu fendi loco concederunt. *Albertus* vero, Landgravius Thuringiae, quem ἄστρον vocant, seu degenerem, liberam pronuncians villam *Flemingen* à gravamine *Advocatorum*, concessit Fratribus *Portensibus* judicium sanguinis (*Hals-Gericht*) in ea villa. (p) Literæ datæ sunt in *Porta* anno MCCLXXVII. VI. Id. April. testibus *Sigefrido de Hopfgarten*, *Heinrico de Colemas*, *Hainemanno de Haine*, *Heinrico de Schönbergk*, *Frederico de Schönbergk* Militibus, & *Marquardo Sub-Notario*, & aliis fide dignis. Idem jus confirmavit *Fridericus III.* (q)

*Advocati
Pader. pæ-
nitentia,*

§. XXVIII. *Wittekindus*, Comes Waldeccensis, *Advocatus Ecclesie Paderbornensis*, facti sui injuriæque, Episcopo irrogatae, paenitens, omne damnum per prædas Ecclesie Paderbornensi illatas liberaliter compensavit. Quippe inter ceteros Westfalicæ Proceres nomen militiæ sacrae professus, priusquam iter ingredere tur cum Imperatore, acceptis ab Episcopo *Bernardo CCC.* matcis, non modò *Advocatiam*, sed & cetera bona jura quæ clientelari titulo à Paderbornensis tenebat, in modum pignoris depositis in manu Episcopi, ita ut si in expeditione mori contineret, ipsa *Advocatia* cum omnibus prædiis ac bonis cederet Episcopo, liberumque ei esset, *Advocatum* ex cathedralis Collegii consensu deligere, quem vellet; nec in feudum dare necessum haberet, ne quid fratres aut consangvinei obtendere possent in successione hujus tutelæ. Ipsas tabulas exhibet *Schatenius*. (r) *Advocatia* hæc, mortuo *Wittekindo*, post quadriennium ab *Henrico VI.* Imp. pleno & confirmato jure asserta est Episcopo Paderbornensi Francof. MCXCIII. Indict. XI. II. Idus Decembr. (s)

*Advocatio
minorum
verum,*

§. XXIX. Extensem aliquando *jus advocatæ* ad minutiora, e.g. ad mansos aliquot, & Ecclesiæ paganas &c. Anno MCCXLIV. Non. Nov.

(p) Chron. Portens. Pertuch, p. 56. (q) Id. chron. p. 65. (r) T. I. Annal. Paderborn. ad ann. 1189. p. 883. seq. (s) Id. l. c. p. 896.

Nov. Pontificatus sui anno III. mandat *Meinhardus*, Episcopus Halberstadiensis, *Ludolfo*, Abbatii Huyesburgensi, cunctisque suis successoribus, in virtute Sanctae obedientiae, ne *advocatiam* octo mansorum in *Rosten* nuinc, seu in fututum vacantem, alienare, obligare, vel infeudare præsumant. Dat. Langenstein Año MCCLVII. *Volradus*, Episcopus Halberstadiensis, cum consensu Capituli, solutam *advocatiam* duorum mansorum *Serckstedii* cœnobio *Huyesburgensi* contulit. Cujus rei testes erant *Fredericus*, Comes Kirchbergicus, *Volradus*, frater Episcopi, de Cranechfeld, *Hinricus* de Hordorp, *Jacobus* Geventhulén, *Hinricus*, cognomento Ylenborde, & alii. Cumque quidam minus providi jus cujusdam *Advocatia* in prædictis mansis sibi vendicarent, eamque à Comitibus Wernigerodanis se in feudo tenere assererent, *Fridericus* & *Conradus* Comites, suo suorumque heredum nomine, omni juri renunciabant, ut pleniū habetur in literis :

Fredericus & Conradus DEI gratiâ Comites in *Wernigerod*, Universis præ- lit. Comit. sentia visuris, seu audituris, cum subscriptorum notitia prospera *Wernigerod*. semper frui. Cum rei gestæ veritas ambigitur, error gravis sc̄epissimè generatur. Noverint igitur universi, quod cum in Deo devotus Abbas, & Conventus Monasterii S. Matiæ Virginis in *Huyesborch*, duos mansos cum dimidio censuales, sitos in campo *Slansted*, à Monasterio in *Ringelem* emtionis titulo ritè & rationabiliter emiscent, quidam minus providi, & forsitan per errorem, jus cujusdam *advocatiae* sibi in prædictis bonis vendicabant, quam à Nobis se tenere in pheodo petibebant. Nos verò, ob honorem ejus, quam Filius nihil negans honorat, ac ad instantiam Abbatis & Fratrum in dicto *Huyesborch* D e o religiosè militantium, de beneplacito & voluntate omnium heredum & coheredum nostrorum, quorum ad hoc merum & verum consensum habuimus & habemus, renunciamus vice & nomine nostro, ac eorum, liberè & absolutè omni juri ac *advocatia*, si quod, vel si qua nobis in prædictis duobus mansis cum dimidio haec tenus comperebat, volentes, ut prædicti Abbas & Conventus dictorum duorum manlorum cum dimidio possessionem quietam, ac ab omni *Advocatia*, onereque & jugo servitutis cujuslibet libertam, pacifici perfrauantur, eorum orationibus nos suppliciter commendamus. In quorum omnium evidentiam atque robur, sigillorum nostrorum appensionibus roboramus præsens scriptum. Testes etiam hi existunt Dominus *Achivarus* de Mynsleve, Dominus *Ioannes* de Goslaria, Dominus *Petrus* de Symenstide, & plures alii fide digni. Datum Wernichrod anno Domini M CCCXXVI. in die S. Blasii, Episcopi & Martyris pretiosi.

(Ffff)

§. XXX.

*Advocatia
Ecklenensis,*

§. XXX. Autor *Demonstrationis chronologicae* scepis à nobis citatae (t) pro assertione juris sui Diœcelani allegat Burcardum de Assenburg, pro se suisque heredibus, cum consensu fratris lui Bertholdi, Præpositi in Bustorf, & Archi-Diaconi Huxariensis, dimittentem pro XL. marcis denariorum Bracæ & Huxariæ legalium *Advocatiam*, quam habebat in parochiam Ecklen. Hæc parochia sita quidem in Diœcesi Paderbornensi, collatio tamquam ejus ad Corbeiam spectat, non secus ac parochia Thulen in territorio Colonensi, cuius collatio etiam ad Corbeiam, jus verò Archi-Diaconatus ad Prælatum Abdinghofensem intra Paderbornani pertinet. Nec tantillum impedit, quod hic & iste Archi-Diaconus, seu Vice-Archi-Diaconus nominetur. Quæritur, an hujusmodi Archi- & Vice-Archi-Diaconi (qui tamen simplices erant Presbyteri) abs Abbatे, seu Episcopo fuerint constituti? Sic autem est curia advocatia ista Eckleni. Burcardus ab Assenburg Miles, cum præscitu & consensu conjugis suæ Agnetis, & filiorum Burcardi, Canonici Majoris, Egberti, Canonici SS. Petri & Andreæ Apostolorum intra Paderbornam, Joannæ, Canonici ad D. Petr. intra Huxariam, Bertholdi & Wernerii, nec non filiæ suæ Sophiae, omniumque aliorum heredum, anno MCCCXI. vendidit Henrico, Plebano in Ecklen, & Ecclesiæ ibidem pro XL. marcis denariorum Bracæ & Huxariæ legalium, totam *Advocatiam*, cum omni jure & pertinentiis, in & extra villam sitis. Et quia hanc *Advocatiam* Dominus Assenburgius, ab Hermanno, Comite Pyrmontano, hic verò à Corbeia in feudum acceperat, ideo hunc contractum venditionis prænominatus Assenburgius fecit, consentiente Hermanno Comite, ejusque Filio Hildeboldo, præsertim verò Ruperto Horobusio, Abbe Corbeiensi, totoque Capitulo suo, tenore literarum desuper Brackelie confectarum, quas Consules & Senatus ibidem una cum Bertholdo, Præposito Ecclesiæ Orientalis Paderborn. & Archi-Diacon. Huxar., Burcardi fratre, subsignarunt. Hinc anno sequente MCCCXII. laudatus Abbas Rupertus, ipsam Ecclesiam Ecklensem, ejus dotem, & omnia bona, in & extra villam sita ubicunque, tam habita quam habenda, atque homines eadem colentes, ab omni *Advocatie* onere, & ab omni angariarum & perangariarum turbatione immunes fecit, & perpetuo libertatis jure ac commodo frui voluit.

*claves monast. Advo-
cat. data,* §. XXXI. Olim Monasteria libera *Advocatis* & Protectoribus suis, imò quandoque etiam aliis, claves tamdiu tradebant, quandiu ipsi ibidem permanebant. Sanè Prælatus Herbertingensis, quando Ebingorum Uliensium (Fundatorum alijcujus in templo ibidem capella) aliquis eō venerat, ei obviam procedens *claves* cœnobij tradidit. (u) Comites Wertheimenses asserunt, se in Monasterio Grumbacensi tanquam Pro-
tectors,

(t) §. 31. (u) Vid. Cris. annal. Svec. P. II. Lib. XII. c. 6. c. f.

ctores, Abbatia vacante, jus clavium habere, ita, ut si Abbas ibi moriatur, Comes Wertheimensis vel ipse, vel per suos, monasterium, claves, & ea, quæ ad Abbatem pertinuerunt, in custodiam suam recipiat, & tamdiu, donec alius Abbas electus fuerit, retineat. (w) Olim quoque Nobiles de Kemnat, ceu *Advocatos Monasterii Irsin*, eò venientes, claves à Prælato postulasse, & ad se recepisse, refert autor, Ob die Reichs-Vogtreyen wieder einzuführen sind? (x) ubi etiam addit: urbarium quoddam vetus pagi Niedöschingen in der Baar extare, quô afferatur, quod si Dominus pagi istius, ein Vogt-Herr moriatur, & alius Lindavium veniat, & ab Abbatissa Lindaviensi feuda eò pertinentia recipiat, Abbatissa ista ipsi claves per noctem & diem, ad panis & vini custodiam, in Monasterio tradere teneatur.

§. XXXII. Interim salva manet in omnibus Imperatoris *Advocatio Advocacia Majestatica* suprema & universalis, quæ ossibus illius arctissimè inhæret, *Imperialis*, nec ab eo avelli potest, facto aliquo tertii; sed Imperialis superioritas in possessionibus omnibus, ac bonis immobilibus quibuscumque, tam propriis, quam alienis, tam feudalibus, quam allodialibus, etiam Ecclesiis concessis, salva & exenta semper & ubique manet, uti ex Thom. Michaël. (y) repetit Joann. Christoph. Thill, Bosoniensis, in sua de *Advocatio Imperat. Ecclesiastica* disp. inaugurali, Jenæ sub umbone Slevogtiano habit. anno 1690. (z) Ideo Electus Romanorum Rex & Imperator in capitulationibus initio statim artic. I. juratò promittunt: se populum christianum, Sedem & Pontificem Romanum, & Ecclesiam christianam, tanquam eorum *Advocatos*, protecturos esse. Vide capitulationem Caroli V., (quâ antiquorem non habemus,) Ferdinandi I., Maximiliani II., Rudolphi II., Matthie, Ferdinandi II. III. & IV. Augustissimi LEOPOLDI & JOSEPHI, quod etiam in capitulatione perpetua insertum legitur artic. I. incip. Der erwehlte Römische Kaiser und König sol und will die Christenheit/ den Stuhl zu Rom/ Päpstliche Heiligkeit/ und Christliche Kirche/ als derselben *Advocat*/ in gutem treulichen Schutz halten &c. Huic obligationi conveniens & illustre exemplum nuper dedit Invictissimus LEOPOLDVS, (cujus consilio Leopoldina, & industria cuncta porrò eveniant feliciter!) dum omnem curam & sollicitudinem in hanc partem Reip. traxit, ut Ecclesias Metropolitanas Coloniensis ejus autoritate præficeretur Pastor & Archi-Episcopus, qui idoneus doctrinâ & moribus, pacis præterea & concordie amans, Legibus Reip. assretus, Cesari & Imperio fidus, potentia etiam validus existeret. Hoc ipsum sane est, quod provocavit Excellentissimus Cæsarialis Legatus in propositione Capitulo exposita, dum expresse pro comperto attulit, Cæl. Maj. sui muneris,

(Ffff) 2 *Advocatio*

(vv) Vid. autor. des Wertheimischen Gegen-Berichtes wider Würzburg c. 3. f. 40.
Add: Mager. de *Advocat.* c. 10. num. 279. (x) p. 106. (y) de *jurisdic.* conclus. 25.

(z) thes. penult.

Advocatia putâ, sibi in Ecclesiæ Germaniae competentis, duxisse Capitulo exponere, quod Archi-Episcopatui huic Electoralis dignitas annexa sit, quam conservare, nec ulli discrimini objicere oporteat. (a) Divina igitur vox Augustini: (b) *Debet Imperator incunctanter advertere, Regiam potestatem tibi non solum ad mundi regimen, sed maximè ad Ecclesiæ præsidium esse collatam.*

Carolina,

§. XXXIII. Quid? quod *Carolus M.* cum *Advocatia Romana Ecclesiæ* accepit simul, censente *Limnao enucleato*, (c) politicam administrationem omnium bonorum temporalium, Ducatum scilicet, Principatum, Dominiorum & territoriorum, quæ Imperatorum, Regum, Patriciorum, aliorumque Principum beneficio Ecclesiæ obvenerant, quorum donationes *Ipsius Carolus* partim confirmavit, partim auxit & ampliavit. Quod posteriores Cæsares minimè animadverentes, *Advocatiam Ecclesiæ de tuitione & propagatione universalis Ecclesiæ*, seu religionis christiana, interpretati sunt, quam illi, non *advocatæ nomine*, quæ propriè ad possessionum secularium gubernationem attinet, sed *Pontificatus maximi titulo ac privilegio* habuere, ut patet ex rescripto *Leonis IV.* ad *Lotharium Imperatorem*. Cùm tempore *Henrici V. Paschalii II.*, nescio quô religionis & justitiae zelo percitus, Ecclesiæ, eorumque Praelatis, regalia, i.e. interprete ipso, Civitates, Ducatus, Marchias, Comitatus, tellonia, mercatus, *advocatias* &c. abjudicaret, Imperioque restitui juberet, (d) in faciem illi restitit *Conradus, Salisburgensis Archi-Episcopus*, nomine reliquorum Antistitum, clamans: hujusmodi *Paschali* non competere, neque se vestigalia, oppida &c. à majoribus suis quæsita, sibiisque relictæ, ac seculis aliquot possessa, alteri cessuros esse.

Advocati rationem reddant,

§. XXXV. Constat etiam ex *Stumpfio*, (e) *Lehmanno*, (f) *Wurstio*, (g) aliisque, hujusmodi *Advocatos* olim Imperatoribus de bonis istis Ecclesiasticis rationem reddidisse, hanc in primis ob causam, ut redditus Impp. essent cogniti, & si bella contra paganos, aliosve Imperii hostes gerenda forent, iis, pro cujusque facultate, collectæ & tributa, ad expeditiones pro communi Reip. christiana salute instituendas, imponebantur. (h) Inò à *Caroli M.* usque ad *Ottonis IV.* tempora defunctorum Episcoporum & Abbatum bona mobilia, vel se moventia, ad Fiscum & Cameram Imperiale pertinuisse, fusiū probat *Lehman*. (i) Et *Henrici Meibom*, senior (k) tabulas Imperiales profert, in quibus *Alberto Magdebur-*

bona mobilia defunctorum ad Fiscum Imperiale pertin.

(a) *Zach.* à *Bona cala* in tr. edit. de Archi-Episc. Color. Conf. Thill. I. a. (b) epist. 79. ad *Leonem Augustum*, (c) L. I. c. 3. f. 18. (d) vid. Dodech. append. ad ann. 1110. (e) *chr. Helver*, L. V. c. 3. (f) *chr. Spir.* L. II. c. 36. (g) *chron. Basileens.* L. I. c. 5. (h) *Mager.* de *Advocat.* c. XI. num. 6. seq. (i) *chron. cit.* L. V. c. 67. (k) *apolog. pro Otton.* I V. Imp.

deburgensi, ejusque Suffraganeis, specialem gratiam faciens, provenius defunctorum, jure antiquo Imperio cedentes, ipsis donat & remittit. Cùm igitur (est vox Augusti) ex antiqua & antiquata consuetudine omnium Episcoporum decendentium, qui de jurisdictione sunt Imperii in quibuscum reditis reliqua Fisco cedere debeant Imperiali, ob sinceram dilectionem memorati Archi-Episcopi, ejusq; persona reverentiam, Successoribus, dummodo à presenti toga carnis excent, & omnium Suffraganeorum suorum Subcessoribus, in perpetuum concedimus, ut omnes proventus Episcopales, qui defunctis Episcopis Imperio cedere conserverunt, deinceps ad usum ipsorum colligantur, & collecta reserventur, statuentes, ut si decedentes Episcopi aliquibus debitis fuerint innodati, ea exinde persolvantur. Acta sunt hæc anno M C C I X. Indict. XII. Dat. apud Brunsvic per manus Walteri, Regalis Aulae Proto-Notarii. XIV. Kal. Junii. Plura de *Advocatis* dabunt tibi alii. (1)

§. XXXIV. De *advocatia S. Viti*, quā hodienum Imperator Præ-
sulem Corbeieensem specialiter donat, adeoque munus ac titulum *Advo- s. Viti,*
Custodi & *perpetui* factorum S. Viti lipsanorum, quo à *Conrado III.*,
olim Abbas *Wieboldus* per aureum donationis Cæsareæ annulum insignitus
fuit, ex innata Imperiali beneficentia itidem laudat, approbat, confir-
mat, & innovat, in singulari dissertatione prolixius egimus, ad quam,
si velit, Lectorem remitto.

§. XXXV. Ceterū de *rapacitate & injustitia Oeconomorum* lectu *Oeconomor.*
dignæ sunt tabulæ Imperiales, quas licet olim protulerim, cùm tamen *iniquitas*,
valde virtutias tibi reddiderit typographus, placet eas hīc emendationes
sistere.

IN nomine Sanctæ & Individuæ Trinitatis. *Conradus*, divinâ favente *lit. Conradis*
Clementiæ Romanorum Rex secundus. Si paci & tranquillitati Ec-
clesiarum Dei piâ & benignâ sollicitudine propicimus, hanc vicissitudi-
nem Nos à pio Creatore nostro acceptate speramus, ut & Regni, Nobis
à DEO commissi, gubernacula in hoc tempore cum pace & tranquillitate
possidere valeamus, & post regnum hujus temporis in regno æternæ be-
atitudinis requiem apud justum Judicem inveniamus. Notum igitur esse
volumus universis Regni nostri fidelibus, tam præsentis quam futuræ
ætatis, hominibus, qualiter dilectus & fidelis noster *Wieboldus*, Corbeien-
sis Abbas, multimodâ necessitate ipsius Monasterii compulsus, expo-
suit in auribus Clementiæ nostræ incommodates & injurias, quas à
Dapiferis & Pincernis suis quidam Prædecessores ejus sustinuerunt, & ipse
(Ffff) ; à die

(1) Weber. de jure Patronat. p. 65. seqq. Paulmeist. de Jurisdiction. Imp. Rom. L. II.
c. 10. num. 22. seqq. Reinking. de Regim. S. & E. Clas. l. c. 9. n. 75. Limn. enu-
clear. L. I. c. 4. p. 21. Bangert. in not. ad L. III. Chron. Slav. c. 18. Mager. &
Chokier l. c.

à die Prælationis suæ in eodem Monasterio passus fuit. Siquidem Dapiferi & Pincerna, & reliqui, qui ministerii locum in domo Corbeiensis Abbatis tenent, quam dignitatem vulgari nomine *Officia* appellant, quasdam abusiones in eisdem *Officiis* sibi usurpaverunt, ut videlicet *omnia virtualia & universam substantiam domus Domini sui sub custodia sua teneant*, & cui placuerit, his, inconsulto Domino suo, eadem bona servanda & passim distribuenda conserant, tantamque potestatem in istis *Officiis* sibi assertere conantur, ut Dominis suis palam & quasi de jure suo prohibeant, ne claves & custodiam rerum suarum alicui committant. Solent enim de rebus Dominorum suorum proprias familias alere, ac milites suos pascere in tantum, ut in propriis domibus plerunque aut tanta, aut etiam plura, quam Domini sui de facultatibus eorum, quas debuerant, servare expendant, & in dissipandis bonis eorum modum omnino nullum teneant. Hujusmodi ergo superfluas & dannosas rerum suarum dissipations, cùm prænominatus fidelis & dilectus noster *Wicboldus*, Corbeiensis Abbas, de eadem domo eliminate, ac domum suam, secundum honorem DEI & propriam utilitatem, ordinare tentasset, quidam de Ministerialibus ejus *Rabano*, qui tunc *Officium Dapiferi* administrabat, cum fratre suo *Luidolpho*, & paucis consanguineis suis, multum ordinationi ejus refragatus est, atque cum multa comminatione asserebat, quod potestatem officii sui, quam hactenus in domo illa exercuerat, nunquam, dum viveret, relicturus esset, ita, ut sub imperio suo essent universa virtualia Domini sui, ac potestatem de iis haberet tribuendi, cui vellet, nec dati aut accepti aliquam rationem Domino suo reddere, nec claves rerum suarum alicui servare licet, nisi quem ipse ordinasset. Hæc itaque contradic̄tio inter Ministeriales Corbeiensis Ecclesiæ à præfato Abbatे, Domino suo, ventilata est, & per judicium eorum tam eidem *Rabanoni*, quam omnibus, qui hujusmodi dominationem sibi de bonis Domini sui usurparent, omnis potestas de committendis clavibus, & de custodia rerum Domini sui abjudicata est, hancque potestatem Abbat̄ Corbeiensi præscripti ex ea sententia judicij unanimiter adjudicaverunt, ut claves & custodiam rerum suarum licet ei committere, absque consilio *Dapiferi* & *Pincerne*, cuicunque voluntet. *Dapifero* autem & *Pincerna* tale judicium adjudicaverunt, ut in virtualibus Domini nullam potestatem dandi, absque voluntate ipsius, proflus habeant, sed cum Domino suo, secundum debitum officii sui, ad mensam servierint, hanc dignitatem de officio suo consequantur, ut, refecto Domino suo, ad mensam ejus cum ceteris ministris de bonis Domini sui reficiantur, & præter hanc, nullam aliam potestatem de rebus ipsius exerceant. Huic compatrium suorum judicio cùm idem *Rabano* acquiescere noluisset, prædictus fidelis noster Corbeiensis Abbas apud Clementiam nostram impe travit,

travit, quod in plena curia nostra, quam Spira celebravimus, iudicium super eodem verbo à Ministerialibus Regni sciscitati sumus, qui etiam in conspectu nostro & Principum Regni, idem iudicium, quod Corbeienses invenerant, pari consensu asseruerunt. Aliam præterea molestiam idem Rabano Fratribus, qui DEO servitnt in Corbeensi Monasterio, irrogare presumit, quod videlicet *infra muros & ambitum cimiterii ejusdem Ecclesie hereditariam mansionem sibi vendicavit*, super qua mansione cum satis fuisset commonitus tunc à Domino suo, tunc à Fratribus Monachis, tunc à comparibus suis, quarenus ab ea desisteret, noluit eorum salutaribus monitis obtemperare. Unde Ministeriales Corbeiensis Ecclesiæ iudicij sententiam interrogati, abjudicaverunt tam ei, quam omnibus secularibus, beneficium in atrio Ecclesie, & quod aliquis Abbatum tale beneficium potuerit praestare. Cum adhuc reluctaretur, Nos item rogati à fidieli nostro prædicto Corbeiensi Abate, cum interrogassemus Ministeriales nostros super eodem iudicio, abjudicaverunt ei, in conspectu nostro & Principum, infra atrium Ecclesie, omnem hereditariam mansionem, & omnibus Abbatibus & Monachis talis beneficii concessionem. Orta est nihilominus & alia temeritas ab eodem Rabanone, quod intra muros Corbeiensis Monasterii quandam similitudinem dignitatis sibi hereditario jure vendicabat, quam *Prefecturam* appellabat, & se *Buregravum* appellari faciebat, cum omnes Abbates ejusdem Monasterii hanc potestatem semper sub se habuerint, ut quicquid à suis intra muros delinqueretur, aut ipsi corrigerent, aut *Camerario*, vel *Dapifero* suo, seu alicui de familia sua corrigendum absque ulla potestate, in perpetuum mansura, committerent. Hac autem potestate præfatus Rabano in tantum usus fuit, ut eam vulgari nomine appellârit *Burchbahn/* & secundum morem alicuius magnæ potestatis, cepe infra muros placitaret. Et hujusmodi placita *Burckding* appellabat. Ad hæc placita famuli Fratrum Monachorum de coquina, & de pistrino, seu de quolibet eorum servitio cogebantur venire. Qui etiam si propter impedimenta servitii Fratrum occurrere non poterant, violenter & contumeliosè à famulis ipsius pertrahebantur, & panem & escam fratrum imperfectam relinquerere cogebantur. Hujusmodi ergo temeritatem de hac *Prefectura* circa Corbeiense Monasterium, ex iudicio Principum Regni, prorsus interdicimus, & hanc potestatem in manu Abbatis esse, sicut antiquitus fuit, decernimus. Nam in veteribus Regum & Imperatorum præceptis continetur, ut nullus Dux, nullus Comes, nulla alia secularis potestas, aliquam potestatem infra muros ejusdem Ecclesie exercendi iudicium habeat, sed per Abbatem & personas, temporaliter à se ordinandas, quicquid à famulis

familis Monasterii contra juris & æqui rationem admissum fuerit, judicari oporteat. Et si quid Principibus contra privilegium Imperiale non licet, multò minus Ministerialibus licere constat. Hanc igitur Praefecturam, & suprà dictam infrà muros laicorum habitationem, atque Dapiferi & Pincerna de committendis clavibus potestatem, ab aliquo usurpari, & hereditario jure vendicati in suprà dicto Monasterio nullatenus permittimus. Sed has tres prædictas usurpationes, secundum judicia Ministerialium nostrorum atque sententiam Principum Regni, omnibus laicis, decreto in perpetuum valituro, interdicimus, & horum omnium potestatem Abati tribuimus.

Judicium de clavibus invenit *Counradus*, Ministerialis noster de *Haga*:
De habitacione intra muros & de Praefectura judicium dedit Ministerialis noster *Counradus de Walthusen*, Camerarius noster à thesauris.

Principes autem cum Ministerialibus suis hi interfuerunt.

Ortlevus, Basileensis Episcopus, & sui Ministeriales.

Heremannus, Constantiensis Episcopus, & sui Ministeriales.

Güntherus, Spirensis Episcopus, & sui Ministeriales.

Eilulfus, Murbacensis Abbas, & sui Ministeriales.

Walterus, Seltzensis Abbas, & sui Ministeriales.

Frithericus, Campidonensis Abbas, & sui Ministeriales.

N. Wilzenburgensis Abbas, & sui Ministeriales.

Clerus & populus *Wurmaciensis Ecclesie*, quæ tunc vacabat.

Clerus & populus *Fuldensis Monasterii*, quod tunc vacabat.

Clerus & populus *Laurishamenensis Monasterii*, quod tunc vacabat.

Frithericus, Dux *Sveviae & Alsatiæ*, & sui Ministeriales.

Otto, Palatinus de *Withelispach*, & sui Ministeriales.

Hermannus, Marchio de *Bathen*.

Wernherus Comes de *Haveckhesprech*.

Othelricus, Comes de *Lentzemborg*,

Wilhelmus, Comes de *Glitzperch*,

Comes *Wilhelmus de Juliaco*,

Comes *Imikho de Liningen*,

Comes *Vulframmus de Wertheim*,

Marquardus de Grunpach,

Arnoldus Dapifer de Rottenburg,

Heinricus Marescalcus,

Reingerus Pincerna,

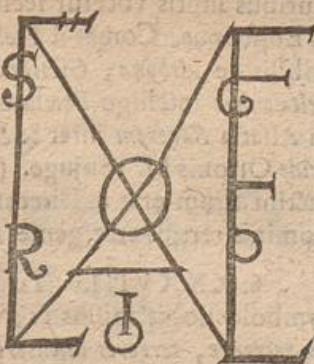
Thiepertus de Winsperch Camerarius.

Signum

Signum Domini Counradi, Rom. Regis II.
Invi^tissimi.

Ego Arnoldus Cancellarius vice Heinrici
Maguntini Archi-Episcopi & Archi-Can-
cellarii recognovi.

Dat. anno Dominicæ Incarnationis MCL.
indict. XIII. anno verò Domini Counradi
Regis secundi Invi^tissimi XII. Anno Do-
mini Wicboldi, Corbeiensis Abbatis, III.
Actum Spiræ in Christo feliciter Amen.

§. XXXVI. Infra muros & ambitum cœmiterii Ecclesiæ hereditati confirmatio-
riam mansionem affectabat Rabano. Sed Adrianus IV. anno MCLIV. ita : privilegi.
Præterea constituimus, ut infrà ambitum muri memorati Corbeiensis Monasterii
nemo Clericorum, vel Laicorum jure proprietatis, vel beneficii, mansionem ali-
quam ullo tempore habeat, sed totus ipsius loci ambitus Abbatis, Monachorum,
& aliarum religiosarum personarum usibus & habitationibus pateat. Quod
Victor & Lucius III. annō MCLXXXIV. plenius confirmant. Symbolum
suum addit Fridericus Barbarossa annō MCLII. inquiens: Sanè quod Piissimum
Prædecessorem nostrum Regem Conradium, ex judicio Principum ac Ministeri-
alium Regni, in plena curia statuisse cognoscimus, (al. agnoscimus) Nos quoq;
eius vestigia sequentes, decreto in æternum valituro firmamus atq; statuimus, ut
nullus laicorum habitationem infra muros prædicti Corbeiensis Monasterii sibi
aliando usurpare audeat hereditario jure, sed cymiterium, quemadmodum
congruum est, religiosorum habitationibus liberum & expeditum omni tempore
pateat. Et mox: Et statuimus, ut nullus Jūdex publicus licentiam in homines
ad Monasterium Corbesense, vel ad prænomina tales ipsius pertinentes, ullam
judicariam habeat exercere potestatem. Sed omnis eorum res coram Advocato
ipsorum diffiniatur, & ut justitiam, que appellatur Burghahn nemo sibi usur-
pare ibidem præsumat, nisi cui potestas ab eisdem cœnobii Abbatie concessa fuerit &c.
Hoc quoq; simili firmitate præcepto nostro roboramus, ut Dapiferi atq; Pincernæ
Corbeiensis Abbatis nullam omnino potestatem de committendis clavibus re-
rum Domini sui habeant, sed in dandis clavibus & ordinandis rebus domus sua
liberam potestatem, quemadmodum à Prædecessore nostro per judicii sententiam
determinatum esse novimus, Abbas in perpetuum obtineat &c. Eodem jure &
immunitate fruuntur Sorores Herfordienses.

(Gggg)

§. XXXVII.

reflexus, §. XXXVII. Subscriptio meminit Conradi II., at tertius erat, licet in pluribus literis vocetur secundus. Testes inter eminet Ortlevus, Basileensis Episcopus, Comes à Froburg. Sequuntur Hermannus Constantiensis, nobilis de Arbona, Gütterus Spirensis, Comes Leiningensis; Per Walterum Seltensem intelligo Prælatum Splendidi Monasterii Seltzensis, quod olim in Alsacia Saverem inter & Sultzbachium amnes floruit, conditum ab Adelheidie Ottonis M. conjugie. (m) Wiltzenburgense asceterium Ordinis Benedictini situm erat in Diocesi Eystedensi. Fridericus Campidonensis hujus nominis tertius erat gente Klingensteinius, patriâ Augustanus.

§. XXXVIII. Tu verò, Sancte Παράκλητε, (n) qui sub flatu symbolo nobis missus es, (o) cujusque officium est, afflatu suo languentes recreare, terrores discutere, vires sufficere, pavidos erigere, & confirmare, ut, quod ardenter pro veritate fatigamur, eò valentiùs resiciamur, (p) Sanctissimi hujus muneric memor,

Da virtutis meritum,
Da salutis exitum,
Da perenne gaudium!

(m) Bucelin, Germ. sacr. Part. II. pag. 51. B. (n) Joh. XIV. 16. &c 26. (o) Act. II. 2.
(p) vid. Wilckii ἐργασίαις Part. prior. p. 318.

CHRI-